

Připravenost Českého červeného kříže na participaci při řešení mimořádných událostí

Ondřej Hadaš

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Ondřej Hadaš
Osobní číslo:	L22273
Studijní program:	B1032A020002 Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Připravenost Českého červeného kříže na participaci při řešení mimořádných událostí

Zásady pro vypracování

- Osvětlete činnost Českého červeného kříže při mimořádných událostech a součinnosti s integrovaným záchranným systémem.
- Zmapujte možné hrozby pro Českou republiku.
- Ověřte způsob a efektivitu přípravy a vzdělávání dobrovolníků Českého červeného kříže na mimořádné události a jakým vybavením disponuje Český červený kříž v jednotlivých krajích.
- Proveďte posouzení připravenosti Českého červeného kříže na mimořádné události na oblastní a celorepublikové úrovni.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. JUKL, Marek a MAJRICHOVÁ, Jana. *Století s Červeným křížem: 100 let Československého a Českého červeného kříže*. Praha: Český červený kříž, 2019. ISBN 978-80-87729-28-1.
 2. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
 3. VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. 2. aktualizované vydání. Praha: Univerzita Karlova, 2022. ISBN 978-80-246-5092-0.
 4. VILÁŠEK, Josef a FUS, Jan. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. 2. aktualizované vydání. Praha: Univerzita Karlova, 2022. ISBN 978-80-246-5514-7.
 5. Zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **2. prosince 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2025**

L.S.

prof. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne 18.4.2025

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na posouzení připravenosti Českého červeného kříže na mimořádné události, vzdělávání členů Červeného kříže a materiálně-technické vybavenosti pro poskytování humanitární pomoci.

Teoretická část seznamuje s Českým červeným křížem, jeho historií a činností při mimořádných událostech.

Praktická část je pak zaměřena na identifikaci a posouzení současné připravenosti ČČK a soustředí se na oblast vzdělávání dle interních norem a na materiálně-technické vybavení, které je potřebné pro provádění činností v oblasti humanitární pomoci a kterým ČČK v současné době disponuje.

V práci jsou využity metody SWOT analýzy, kvantitativní metody posouzení dotazníkového šetření a metoda syntézy. Výsledkem je vyhodnocení, zda jsou na úrovni krajů členové školeni dle interních norem a zda mají k dispozici dostatečné množství materiálu pro činnosti ČČK.

Klíčová slova: Český červený kříž, humanitární pomoc, mimořádná událost, připravenost na mimořádné události

ABSTRACT

The bachelor's thesis focuses on assessing the preparedness of the Czech Red Cross for emergency situations, the education of Red Cross members, and the material and technical readiness for providing humanitarian aid.

The theoretical part introduces the Czech Red Cross, its history, and its activities during emergencies.

The practical part focuses on identifying and assessing the current preparedness of the Czech Red Cross, concentrating on the area of education according to internal regulations and on the material and technical equipment necessary for performing activities in the field of humanitarian aid, which the Czech Red Cross currently possesses.

The thesis uses methods such as SWOT analysis, quantitative assessment of the questionnaire survey, and the method of synthesis. The outcome is an evaluation of whether

members are trained according to internal regulations at the regional level and whether there is a sufficient amount of material available for the Czech Red Cross's activities.

Keywords: Czech Red Cross, emergency event, emergency preparedness, humanitarian aid,

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, Ing. Janu Kyselákovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup během konzultací. Mé poděkování patří také kolegům z Českého červeného kříže za jejich ochotu, pomoc a spolupráci při vyplňování dotazníků, stejně jako za podporu při samotném psaní práce. V neposlední řadě děkuji své rodině za trvalou podporu a povzbuzení po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	13
I TEORETICKÁ ČÁST	15
1 TEORETICKÝ RÁMEC A ČINNOST ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ.....	16
1.1 HISTORIE A VÝVOJ ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE.....	17
1.2 PRÁVNÍ NORMY A STRATEGICKÉ DOKUMENTY	21
1.3 ZAPOJENÍ ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH SITUACÍCH V TOMTO DESETILETÍ.....	26
1.3.1 Tornádo 2021	29
1.3.2 Povodně 2024.....	30
2 HROZBY PRO ČESKOU REPUBLIKU.....	32
2.1 TYPY MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ	34
2.2 DOPADY NA OBYVATELE A KRIZOVÝ MANAGEMENT	36
3 DÍLČÍ ZÁVĚR	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
4 PŘÍPRAVA A VZDĚLÁNÍ DOBROVOLNÍKŮ ČERVENÉHO KŘÍŽE.....	40
4.1 CHARAKTERISTIKA DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	40
4.2 IDENTIFIKACE OBLASTNÍCH SPOLKŮ DLE KRAJE	41
4.3 VZDĚLÁNÍ A PŘÍPRAVA ČLENŮ ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE	43
4.4 POSOUZENÍ PŘIPRAVENOSTI ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE V OBLASTI VZDĚLÁNÍ.....	55
4.5 MATERIÁLNĚ-TECHNICKÁ PŘIPRAVENOST ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE.....	59
4.5.1 Zdravotnická pomoc.....	60
4.5.2 Evakuace a týlové zabezpečení	64
4.5.3 Humanitární pomoc/nouzové přežití.....	67
4.5.4 Posouzení materiálně-technické připravenosti.....	70
5 DOPORUČENÉ ZLEPŠENÍ PŘIPRAVENOSTI ČERVENÉHO KŘÍŽE	72
5.1 NÁVRHY V OBLASTI ŠKOLENÍ A VÝCVIKU DOBROVOLNÍKŮ	72
5.2 NÁVRHY V OBLASTI MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PŘIPRAVENOSTI	75
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
SEZNAM OBRÁZKŮ	82
SEZNAM TABULEK.....	83
SEZNAM GRAFŮ	84
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	86
SEZNAM PŘÍLOH.....	87

ÚVOD

S narůstajícím výskytem mimořádných událostí a krizových situací, s kterými jsme se v posledních letech setkali je důležité věnovat pozornost i přípravě humanitárních pracovníků a humanitárních organizací. Tito pracovníci a organizace často poskytují jak okamžitou, tak střednědobou a dlouhodobou pomoc zasaženému obyvatelstvu. Jednou z těchto organizací je i Český červený kříž (ČČK), který je součástí Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Tato organizace často patří k těm prvním, které poskytují okamžitou pomoc obyvatelstvu při mimořádných událostech. Jako člen a pracovník této organizace mám možnost nahlédnout do jejích činností a zároveň posoudit připravenost členů ČČK na mimořádné události.

Tato bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Teoretická část je zaměřena na seznámení s organizací Českého červeného kříže, na její činnosti při mimořádných událostech, seznámení s historií a vývojem této organizace a právními normami, které ČČK zavazují. Dále jsou v této části uvedeny hrozby, se kterými se v České republice můžeme setkat a na které se musí humanitární pracovníci ČČK připravovat. V neposlední řadě je zde popsáno, jaké dopady mají mimořádné události na obyvatelstvo a krizové řízení a tedy, jak humanitární pomoc a příprava humanitárních pracovníků jsou důležité. Praktická část se zaměřuje na připravenost Českého červeného kříže na mimořádné události a možné návrhy na zlepšení reakce a činností v této oblasti.

Cílem této práce je zhodnotit současnou připravenost Českého červeného kříže na mimořádné události v oblasti vzdělávání a přípravy jeho členů a materiálně-technické vybavení určené pro řešení mimořádných událostí, identifikovat nedostatky a navrhnout zlepšení. Pro splnění tohoto cíle si autor stanovil následující dílčí cíle:

- identifikovat aktuální stav přípravy členů ČČK na mimořádné události na oblastní úrovni,
- vyhodnotit vzdělávání a přípravu členů ČČK podle současných interních norem organizace ve vztahu k možným hrozbám,
- zmapovat materiálně-technické vybavení ČČK na oblastní i národní úrovni,
- posoudit celkovou připravenost ČČK na mimořádné události z hlediska vzdělávání a materiálně-technického zabezpečení.

Pro vypracování této práce bylo využito kvantitativního hodnocení úrovně vzdělání, počtu členů a úrovně vybavenosti. Úroveň vzdělání a přípravy členů byla vyhodnocena metodou SWOT analýzy a porovnání s interní dokumentací. V oblasti vybavení a materiálu byla následně použita metoda syntézy. V závěru byly uvedeny návrhy v obou oblastech.

Tato práce by měla přinést přínos v oblasti připravenosti humanitárních organizací, jako je Český červený kříž, na mimořádné události. Pomáhá identifikovat nedostatky, na které je možné se zaměřit pro zvýšení efektivity humanitární pomoci.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÝ RÁMEC A ČINNOST ČESKÉHO ČERVENÉHO KŘÍŽE PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Český červený kříž (ČČK) je součástí Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce (MHČK). Jako národní společnost Červeného kříže je jedinou státem uznávanou organizací MHČK v České republice a představuje základní článek MHČK na národní úrovni.

Obrázek 1 Znaký Červeného kříže a Červeného půlměsíce (Jukl, 2022)

Český červený kříž spolupracuje při poskytování pomoci s Mezinárodní federací Červeného kříže a Červeného půlměsíce (IFRC) a s Mezinárodním výborem Červeného kříže (ICRC), které jsou součástí MHČK. Poskytuje finanční podporu a organizuje materiální pomoc. V posledních letech poskytoval materiální i finanční pomoc hlavně do Nepálu, na Ukrajinu a do Sýrie. Při poskytování pomoci se využívá národní společnost působící v dané zemi. Díky této struktuře je pomoc MHČK velmi efektivní. Národní společnosti mají v daných zemích trvalé zastoupení. Znají místní podmínky, aktuální potřeby a není potřeba přesouvat personál z jiných zemí. Podmínkou jejich umístění je schválení IFRC a ICRC.

Pro činnost Českého červeného kříže stejně jako pro celé MHČK a další národní společnosti jsou určující sedm základních principů: Humanita, Nestrannost, Nezávislost, Neutralita, Dobrovolnost, Jednota a Světovost. „Tyto principy jsou nejen směrnice pro činnost Červeného kříže, ale jsou také tím, co zdvihá pomyslné nebo i skutečné závary a umožňuje, aby se Červený kříž dostal k těm, kteří nutně potřebují pomoc.“ (Jukl a Majrichová, 2019)

Český červený kříž jako národní společnost je zastřešujícím spolkem, který je složen z oblastních spolků (OS ČČK). Hlavními orgány ČČK jsou:

- shromáždění delegátů – nejvyšší orgán. Je složen z delegátů, kteří jsou zvoleny oblastními spolky ČČK,
- prezident ČČK – Statutární orgán,

- výkonná rada ČČK – Zřizuje Úřad Českého červeného kříže (Ú ČČK) a je odborným orgánem Národní společnosti ČČK,
- dozorčí rada ČČK – Kontrolní orgán.

Oblastní spolky ČČK jsou pobočnými spolky. Ty se dále dělí na Místní skupiny (MS ČČK), které registruje oblastní výkonná rada ČČK (OVR ČČK). Každý OS ČČK má určenou oblast územní působnosti. Dříve tyto oblasti byly rozděleny podle okresů nebo městských obvodů. Po zrušení okresů zůstala územní působnost v téže oblasti jako byl okres. Oblastní spolky ČČK mají také svoji strukturu na oblastní úrovni. Tvoří je:

- valné shromáždění – Nejvyšší orgán OS ČČK. Je složena z delegátů, kteří jsou voleny MS ČČK,
- předseda OVR ČČK – Statutární orgán,
- oblastní výkonná rada ČČK – Oblastní výkonná rada zřizuje Úřad oblastního spolku ČČK a je odborným orgánem OS ČČK,
- dozorčí rada OS ČČK – Kontrolní orgán.

V kraji je dále zřízen tzv. pověřený oblastní spolek. Ten je pověřen jednáním s krajskými institucemi a koordinací činností při mimořádných událostí v kraji. (Český červený kříž, 1993)

1.1 Historie a vývoj Českého červeného kříže

Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce bylo založeno v roce 1863 jako reakce na bitvu u Solferina v červnu 1859. Červený kříž vznikl „z potřeby přinášet pomoc raněným na bitevním poli bez jakékoliv diskriminace“. (Jukl a Majrichová, 2019, s. 8). Mezi zakladateli MHČK patří Henri Dunant, Théodore Maunoir, Gustave Moynier, Guillaume Henri Dufour a Louis Appie. Právě myšlenka Henriho Dunanta, který si z bitvy u Solferina odnesl otřesné zážitky, dala impuls založení MHČK. Stal se taky iniciátorem prvních Ženevských úmluv.

Vznik Českého červeného kříže

Český červený kříž vznikl oficiálně jako Československý červený kříž (ČSČK) v roce 1919. „Historie ČČK sahá až do roku 1868, kdy byl založen Vlastenecký pomocný spolek pro Království české“. (Vilášek et al., 2022, s. 158). Československý červený kříž byl pak založen 6. února 1919, podpisem tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka a první předsedkyní

ČSČK byla jmenována jeho dcera dr. Alice Masarykova. Ta funkci vykonávala až do roku 1938. Ve stejném roce, kdy byl ČSČK založen, přistoupila Československá republika k Ženevské a Haagské konvenci.

První oblast pomoci po vzniku ČSČK byla pomoc obětem z první světové války. Zejména šlo o činnost Pátrací služby, která se týkala válečných zajatců. Jen v roce 1919 ČSČK vyřídil přes 900 tisíc dotazů po osudech válečných zajatců a předal 1,1 milionu dopisů. Podílel se také na návratu válečných zajatců ze zajetí. Zajišťoval též ošacení, stravu nebo například pomáhal s hledáním zaměstnání. Československým legionářům, kteří se vraceli zpět do Československé republiky, pomáhal zajišťovat ubytování a navázání kontaktu. Významnou roli hrál ČSČK i ve zdravotnické záchranné službě. Ta na území Československa chyběla a v roce 1925, po dohodě s Ministerstvem národní obrany a Ministerstvem veřejného zdravotnictví, byla založena Automobilní záchranná služba ČSČK. (Jukl a Majrichová, 2019)

Činnost Českého červeného kříže během druhé světové války

S rozpadem Československa a vznikem Protektorátu Čechy a Morava přešel ČSČK pod nový název "Červený kříž v Čechách a na Moravě". Organizace pokračovala v omezené činnosti pod dohledem německých úřadů. Hlavními cíli zůstala péče o zdravotně a sociálně znevýhodněné obyvatele a pomoc válečným zajatcům. V roce 1940 proběhla první vlna zatýkání členů vedení ČSČK, což mělo zásadní dopad na fungování organizace. Od roku 1940 byly budovy organizace zabaveny, zaměstnanci pronásledováni a mnozí skončili ve vězení nebo byli popraveni. Přesto ČSČK dále pomáhal prostřednictvím tajných aktivit a podpory zdravotních zařízení i jednotlivců.

Po okupaci Československa začali v zahraničí činitelé ČSČK pracovat na zajištění pomoci československým občanům a vojákům v exilu. V prosinci 1939 vznikla v Londýně organizace Československé pomoci, která se později transformovala na Československý červený kříž v exilu. Mezi klíčové úkoly patřilo poskytování materiální pomoci válečným zajatcům, péče o nemocné a zajištění spojení s mezinárodními strukturami Červeného kříže. Exilový ČSČK zajišťoval pomoc pro válečné uprchlíky v Evropě i mimo ni. Spolupracoval s britským Červeným křížem a organizoval podporu pro osoby deportované z protektorátu. Kromě toho udržoval kontakty s dalšími exilovými organizacemi, aby zajistil návrat do osvobozeného Československa. Velký důraz byl kladen na zachování kontinuity zdravotnické a sociální péče. (Jukl a Majrichová, 2019)

Český červený kříž po roce 1945

Po válce se vrátil ČSČK zpět k činnostem, které prováděl za první republiky. Obnovil přípravu ošetrovatelek a samaritánů včetně zdravotnické záchranné služby. Významnou roli měla Pátrací služba ČSČK. Byla zavalena tisíci žádostmi o nezvěstné osoby. (Vilášek et al., 2022)

Hlavní prioritou bylo pomoc válečným obětem a navrátit normální fungování zdravotnických a humanitárních služeb. Válečné období totiž způsobilo rozsáhlé škody – majetek ČSČK byl částečně zničen nebo zabaven a mnoho zaměstnanců a členů organizace zahynulo či bylo perzekuováno. Obnovení organizace zahrnovalo znovuvybudování členské základny a zajištění odborných zdravotnických služeb. Do konce roku 1946 bylo obnoveno 684 místních spolků, z nichž 446 v Čechách, 130 na Moravě a 108 na Slovensku. Zvláštní důraz byl kladen na ošetrovatelské vzdělávání. Sanatorium ČSČK v Praze bylo v roce 1946 přeměněno na Vyšší ošetrovatelskou školu, která připravovala diplomované sestry schopné působit v nemocnicích i v komunitních zdravotnických zařízeních. (Jukl a Majrichová, 2019)

Únorový politický převrat v roce 1948 přinesl zásadní změny i do činnosti Československého červeného kříže (ČSČK). Organizace ztratila svou nezávislost a samostatnost, což ji donutilo odklonit se od sedmi základních principů mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. ČSČK byl zařazen mezi společenské organizace a začleněn do jednotné Národní fronty. Tradiční charitativní činnosti byly sice omezeny, ale nahrazeny novými aktivitami, které doplňovaly státní politiku v oblasti zdravotnictví a sociální péče. Mezi klíčové úkoly patřilo zejména dobrovolné dárčovství krve, které bylo od roku 1960 organizováno jako bezpříspěvkové. ČSČK rovněž zřizoval stanice první pomoci, zdravotnické hlídky, družiny a zájmové zdravotnické kroužky. Školil dobrovolné sestry, mladé zdravotníky a lidové hygieniky a zaměřoval se na výuku první pomoci a školení zdravotnických družin civilní obrany.

Politické a společenské změny v roce 1989 přinesly ČSČK příležitost vrátit se k původním principům nezávislosti a samostatnosti. Organizace znovu začala důsledně uplatňovat sedm základních principů mezinárodního hnutí Červeného kříže. V roce 1991 byla ustavena Mládež ČČK jako zvláštní složka Českého červeného kříže. Dalším významným krokem bylo přijetí nového zákona č. 126/1992 Sb., který chránil znak a název Červeného kříže a upravil postavení organizace. Na jeho základě bylo ČSČK vráceno 12 objektů a část nemovitostí, které mu dříve patřily. Tato etapa vývoje ČSČK byla charakteristická úsilím o zachování činnosti i v nelehkých podmínkách. Po roce 1989 získala

organizace zpět svou svobodu a mohla pokračovat v naplňování humanitárního poslání založeného na tradici neutrality, nezávislosti a pomoci potřebným. (Vilášek et al., 2022)

Současnost Českého červeného kříže

Po rozdělení Československa a vzniku samostatné České republiky v roce 1993 prošel Český červený kříž zásadní transformací. Organizace se osamostatnila jako národní společnost Červeného kříže, což bylo nezbytné pro naplnění mezinárodních závazků vůči Ženevským úmluvám. Český červený kříž se stal přímým právním nástupcem Československého červeného kříže na území České republiky. Tím došlo k jeho úplnému oddělení od Slovenského červeného kříže, který začal fungovat jako nezávislá národní organizace na Slovensku. Tato změna nebyla pouze administrativní, ale měla dalekosáhlé dopady na strukturu, činnost a právní postavení ČČK. V rámci této reorganizace byly přijaty nové stanovy, které byly kodifikovány na I. sjezdu Českého červeného kříže v roce 1993. Tyto stanovy definovaly postavení ČČK jako nezávislé humanitární organizace s vlastní správou, právní subjektivitou a výrazným důrazem na humanitární aktivity a spolupráci se státem při zvládání mimořádných událostí.

Činnost ČČK v novém uspořádání byla zaměřena na několik klíčových oblastí. První z nich byla humanitární pomoc, která zahrnovala poskytování sociálních služeb, péči o seniory, zdravotně postižené osoby a další zranitelné skupiny obyvatel. ČČK provozoval řadu sociálních zařízení, která byla financována z vlastních zdrojů, státních dotací a darů. Druhou důležitou oblastí byla zdravotnická činnost, která zahrnovala organizaci bezpříspěvkového dárcovství krve, školení první pomoci a zdravotnických kurzů pro veřejnost.

Významnou součástí činnosti ČČK byla rovněž reakce na mimořádné události, jako jsou přírodní katastrofy, povodně nebo jiné krizové situace. ČČK spolupracoval se státními orgány při zvládání těchto událostí a poskytoval zdravotnickou a logistickou podporu, což zahrnovalo například zajištění první pomoci, distribuci humanitární pomoci a organizaci evakuačních center. Mezinárodní spolupráce byla dalším pilířem činnosti ČČK. Organizace se aktivně zapojovala do projektů Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce a poskytovala humanitární pomoc v zahraničí, například během přírodních katastrof, ozbrojených konfliktů nebo humanitárních krizí.

Důležitým momentem byla obnova Dětské odborné léčebny Charlotty G. Masarykové v Bukovanech, která byla původně zestátněna v roce 1949, ale od roku 1994 byla navracena

pod správu ČČK. Tato léčebna poskytuje specializovanou péči dětem s chronickými respiračními onemocněními a alergiemi a je považována za jedno z klíčových zdravotnických zařízení ČČK. ČČK se však musel vypořádat i s výzvami, jako byl pokles členské základny a snaha o zapojení mladých lidí do svých aktivit. Tento trend byl částečně vyvážen rozšiřováním sociálních a zdravotnických služeb a modernizací organizační struktury. V roce 2015 ČČK přesunul své sídlo na adresu Rozdělovská 63 v Praze, což mu umožnilo efektivněji spravovat své aktivity a lépe koordinovat činnost na celonárodní úrovni. (Jukl a Majrichová, 2019)

1.2 Právní normy a strategické dokumenty

Úkoly a postavení Českého červeného kříže vyplývají převážně z **Ženevských úmluv a Statutu MHČK**. Tyto dokumenty představují základní legislativní rámec nejen pro Český červený kříž, ale také pro všechny národní společnosti ČK, Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce a Mezinárodního výboru Červeného kříže. Ženevské úmluvy byly ratifikovány 196 státy, zatímco Statut MHČK schválilo 192 zemí, ve kterých působí národní společnosti ČK. (Jukl, 2020)

„Poslání Českého červeného kříže je v souladu s ustanoveními Ženevských úmluv předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy.“ (Vilášek et al., 2022, s. 161)

V České republice jako dalším právním dokumentem pro Český červený kříž je **zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži**. (Česko, 1992) Zákon vznikl v roce 1992, tedy ještě v době existence Československa, a proto v jeho názvu figuruje Československý červený kříž. Zákon je však platný dodnes. Tento zákon stanovuje pravidla pro užívání znaku červeného kříže, který je mezinárodně chráněným symbolem. V době míru smějí znak červeného kříže užívat pouze:

- a) vojenská zdravotnická služba k označení a na ochranu zdravotnických útvarů a ústavů, personálu a materiálu chráněných Ženevskými úmluvami a ostatními mezinárodními úmluvami upravujícími obdobné věci, jimiž je Česká a Slovenská Federativní Republika vázána,
- b) Československý červený kříž (§ 3), jeho ústavy a zařízení, při své činnosti v případech uvedených pod písmenem a) a při své jiné činnosti v době míru za podmínek stanovených Ženevskými úmluvami,

- c) mezinárodní organizace Červeného kříže a jejich personál,
- d) provozovatelé vozidel určených jako ambulance a provozovatelé záchranných stanic výlučně určených k bezplatnému ošetřování raněných nebo nemocných k označení těchto ambulancí a záchranných stanic v době míru, avšak jen s výslovným souhlasem Československého červeného kříže (§ 3).

V jiných případech nemohou fyzické ani právnické osoby znak červeného kříže používat.

Zákon 126/1992 Sb. stanovuje i postavení a oprávnění Českého červeného kříže. Toto postavení a oprávnění vycházejí ze Ženevských úmluv a stanovují následující úkoly:

- a) působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby,
- b) působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případě katastrof a jiných mimořádných událostí,
- c) poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby,
- d) šíří znalost Ženevských úmluv,
- e) vychovává občany k účasti na plnění zdravotnických úkolů a jeho složky úzce spolupracují s poskytovateli zdravotních služeb.

Z těchto úkolů vyplývá, že v případě válečného konfliktu slouží dobrovolníci ČČK jako zdravotníci, vypomáhající zdravotnickému personálu, při poskytování zdravotnických služeb. Dále z nich vyplývá, že v případě mimořádných událostí a katastrof působí dobrovolníci ČČK jako zdravotníci, zajišťují humanitární pomoc pro zasažené obyvatelstvo, mohou být součástí záchranných týmů IZS a působí i v oblasti sociální pomoci.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, (Česko, 2000a) vymezuje složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost. Mezi základní složky IZS patří Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky. Ostatními složkami IZS jsou mimo jiné neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Český červený kříž je neziskovou organizací, která se podílí na záchranných a likvidačních pracích v rámci IZS. Jeho konkrétní povinnosti, práva a úkoly v rámci IZS nejsou v zákoně č. 239/2000 Sb. explicitně uvedeny. Nicméně jako součást ostatních složek

IZS, ČČK poskytuje plánovanou pomoc na vyžádání, která je předem písemně dohodnuta a zahrnuta do poplachového plánu IZS. Tato pomoc může zahrnovat poskytnutí sil, věcných prostředků nebo činností při provádění záchranných a likvidačních prací.

Dále zákon stanoví, že ostatní složky IZS, včetně neziskových organizací jako je ČČK, jsou povinny při stanovení rozsahu plánované pomoci na vyžádání sdělit:

- osoby pověřené pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění,
- síly a prostředky určené k poskytnutí pomoci,
- dobu potřebnou pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), (Česko, 2000b) upravuje působnost a pravomoci státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a stanovuje práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace a jejich řešení.

V rámci tohoto zákona nejsou specifikovány konkrétní povinnosti, práva či úkoly Českého červeného kříže. Nicméně jako nezisková organizace, která se podílí na záchranných a likvidačních pracích, může být ČČK zapojen do krizového řízení prostřednictvím spolupráce s orgány krizového řízení. Zákon obecně stanoví, že právnické osoby mohou být povinny poskytnout věcné prostředky nebo vykonávat činnosti nezbytné pro řešení krizové situace.

Konkrétní zapojení a úkoly ČČK v krizovém řízení jsou obvykle definovány na základě dohod s příslušnými orgány krizového řízení a mohou zahrnovat poskytování humanitární pomoci, zdravotnické služby či podporu při evakuaci obyvatelstva. Jako příkladem těchto dohod může být **Dohoda o plánové pomoci na vyžádání**. (Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, 2023) Tato dohoda pojednává o právech a povinnostech smluvních stran, které pojednávají z jejich poslání a jsou v souladu s právní normou. Jedná se převážně o zákon č. 239/2000 Sb. včetně vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení IZS. Mezi příklady závazku v dohodě jsou například začlenění ČČK jako ostatní složky IZS a zařazení ho do poplachového plánu. Poskytování informací a na žádost KOPIS HZS poskytnou pomoc při mimořádné události. Přílohou těchto dohod jsou pak kontaktní informace a charakter dostupných sil a prostředků.

Vnitřním dokumentem, který shrnuje principy reakce ČČK na mimořádné a krizové situace, je **Koncepce krizové připravenosti Českého červeného kříže**. (Český červený

kříž, 2024a) Tento dokument byl vytvořen v roce 2024 a určuje postup ČČK při řešení mimořádných a krizových událostí. Koncepce se následně bude promítat do dalších strategických a operačních dokumentů, jako jsou typové činnosti nebo vnitřní předpisy. Stanovuje základní aktivity, které jsou dojednány se základními složkami IZS a samosprávou. Mezi základní aktivity ČČK dle Koncepce krizové připravenosti ČČK patří:

- zázemí pro evakuované osoby ve stanoveném prostoru,
- týlové zabezpečení pro zasahující a zasažené osoby,
- základní zdravotnické ošetření, asistence, dohled a zdravotnický monitoring,
- psychosociální podpora zahrnující první psychickou pomoc, krizovou intervenci, asistence a informační podporu,
- pátrací služba ČČK pro osoby, které v důsledku události ztratili kontakt se svými blízkými.

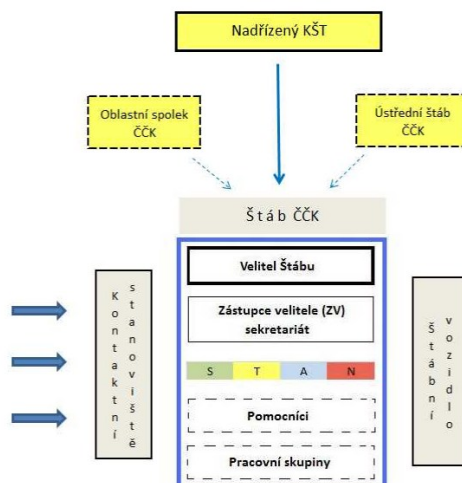
Kromě těchto základních aktivit definuje koncepce i další aktivity, které je ČČK schopno v případě mimořádných událostí zajistit a na které se má v budoucnu zaměřit. Dále definuje základní dovednosti jednotlivých členů. V poslední řadě definuje systém krizové reakce na všech úrovních struktury ČČK.

Pro konkrétní činnosti má Český červený kříž k dispozici typové činnosti a události. V aktuální době má k dispozici čtyři typové činnosti a jednu typovou událost:

- TČ-01 Operační řízení,
- TČ-02 Evakuace a nouzové ubytování,
- TČ-03 Sběr a distribuce humanitární pomoci,
- TČ-04 Radiokomunikace,
- TU-01 Povodeň.

Všechny typové činnosti definují: základní pojmy, vztahy a modelové situace. Dále obsahují možné očekávané zvláštnosti a důležité přílohy pro danou typovou činnost nebo událost.

Typová činnost TČ-01 Operační řízení se orientuje na oblast operačně-taktického řízení během mimořádných událostí. Stanovuje určité modely pro řízení. Dále uvádí činnost jednotlivých pozic nebo štábu při řízení. (Český červený kříž, 2013a)

Obrázek 2 Schéma operačního řízení ČČK (Český červený kříž, 2013a)

Typová činnost TČ-02 Evakuace a nouzové ubytování se zaměřuje na problematiku zřizování a provozu evakuačních středisek. Slouží jako metodika při budování evakuačního střediska. Popisuje standardní postupy a doporučení. Obsahuje i základní dokumentaci, která je potřeba při provozu evakuačního střediska. (Český červený kříž, 2012a)

TČ-03 Sběr a distribuce humanitární pomoci upravuje postup oblastních spolků a dalších složek ČČK při zajištění humanitární pomoci a materiálu. Kromě sběru a distribuce této pomoci, je zde uveden i postup pro monitoring potřeb humanitární pomoci. Jsou zde i přiložené přílohy obsahující darovací smlouvu, předávací protokol nebo cestovní příkaz. (Český červený kříž, 2013b)

Poslední typová činnost **TČ-04 Radiokomunikace** prochází nyní aktualizací z důvodu změny přidělených frekvencí a smlouvy s Českým telekomunikačním úřadem. V důsledku modernizace radiostanic na oblastních spolcích i národní úrovni dochází i k úpravě manuálu pro dané radiostanice. Typová činnost zároveň obsahuje postupy a pravidla pro radiokomunikaci a nezbytnou dokumentaci pro zřízení radiové sítě nebo zapůjčení radiostanic. (Český červený kříž, 2017)

Typová událost konkrétně **TU-01 Povodeň** je dokument taktických a operačních postupů při mimořádné události typu povodně. Definiuje jednotlivé fáze události, přípravy a reakce ČČK. Dále stanovuje postup pro navázání interní spolupráce v rámci ČČK i externí spolupráce s dalšími subjekty. Udává i postup, jak komunikovat během mimořádné události s médii. Typová událost dále popisuje i jednotlivé prvky v krizovém managementu a síly a prostředky potřebné pro řešení události. (Český červený kříž, 2019)

Jako směrodatné dokumenty jsou v ČČK stanoveny směrnice. Tyto interní směrnice jsou stanoveny pro různé oblasti. Mezi základní směrnice pro řešení mimořádných událostí patří **směrnice č. 4/2012 o humanitárních jednotkách**. Tato směrnice prošla v roce 2024 revizí, ale vzhledem k tomu, že k ní nejsou prováděcí dokumenty, dosud nenabyla platnosti. Proto je stále platná směrnice z roku 2012. Tato směrnice mimo jiné stanovuje oblast činnosti jednotek. Mezi tyto činnosti se řadí:

- psychosociální pomoc,
- zdravotnická pomoc,
- humanitární pomoc včetně péče o evakuované osoby.

Směrnice dále stanovuje požadované kvalifikace členů humanitárních jednotek. Tyto kvalifikace jsou rozděleny do čtyř skupin: všichni členové HJ, psychosociální sekce, zdravotnická sekce a velitel HJ. Všichni členové by měli mít alespoň základní kurz v první pomoci. V případě zdravotnické sekce se kvalifikace obrací na další směrnici a to směrnici č. 2/2006 o minimálních požadavcích na zdravotnické služby. V rámci psychosociální sekce je požadováno absolvování kurzu psychosociální pomoci. ČČK má několik modulů školení v této oblasti, kdy ale směrnice tyto moduly nespecifikuje, nicméně je mimo dokumenty stanoveno, že by členové psychosociální sekce měli mít minimálně kurz „Základy psychosociální podpory“ (Český červený kříž, 2012b)

Směrnice č. 2/2006 o minimálních požadavcích na zdravotnické služby mimo jiné určuje minimální kvalifikaci členů zdravotnické sekce humanitárních jednotek. Zdravotník zdravotnické sekce musí absolvovat minimálně kurz „Dobrovolná sestra“ nebo kurz „Zdravotník zotavovacích akcí“. Tato směrnice také stanovuje podmínky v případě, že je do zdravotnické služby vyslán lékař nebo jiný profesionální zdravotník. Tito odborníci mají právo nařídít zdravotníkovi postupovat odchylně od směrnice a také oprávnění ho odborně usměrňovat. (Český červený kříž, 2006)

1.3 Zapojení Českého červeného kříže při mimořádných událostech a krizových situacích v tomto desetiletí

Český červený kříž je humanitární organizace poskytující pomoc při mimořádných událostech a krizových situacích. Působí též jako uznávaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby. Jeho hlavními úkoly jsou činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva a poskytování pomoci při katastrofách. Zajišťuje humanitární, zdravotnické, záchranné

a sociální služby a vzdělává občany v oblasti zdravotnických dovedností a prevence. Činnost ČČK je zakotvena v zákoně č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže. (Česko, 1992) Na území České republiky působí jako ostatní složka Integrovaného záchranného systému podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. (Česko, 2000a)

Pro plnění úkolů plynoucích ze zákona č. 126/1992 Sb. o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži zřídil Český červený kříž Ústřední krizový tým Českého červeného kříže (Český červený kříž, 2023) a Humanitární jednotky Českého Červeného kříže (Český červený kříž, 2012b). Tyto složky jsou klíčové pro efektivní reakci na mimořádné události a krizové situace.

Humanitární jednotka ČČK (HJ ČČK) je složena z členů oblastních spolků ČČK a jejich primárními úkoly jsou humanitární a zdravotnická pomoc a psychosociální podpora. (Český červený kříž, 2012b). Hlavním cílem je poskytnout pomoc zasaženým občanům mimořádnou událostí na území České republiky. Při poskytování zdravotnické a psychosociální podpory se soustředí na nezraněné a lehce zraněné osoby. Zajišťuje též evakuační střediska a nouzové ubytování odsunutých osob, včetně zajištění stravy. (Vilášek et al., 2022)

Oblast činností Ústředního krizového týmu ČČK (ÚKT ČČK) je koordinace sil a prostředků ČČK, zajištění podpory a poskytování humanitární a zdravotnické pomoci a psychosociální podpory. Zajišťuje informační a metodickou činnost, komunikaci s národními společnostmi ČK&ČP a spolupracuje s dalšími jednotkami podobného charakteru. (Český červený kříž, 2023)

Obrázek 3 Operační středisko Ústředního krizového štábu ČČK v Praze (Zdroj: vlastní)

Od svého založení byl ČČK aktivní během několika mimořádných událostí. V ČR ve většině případů působil ČČK u povodních. Nejvýznamnějšími zásahy byly povodně v roce 1997 a 2002, včetně povodní v roce 2024. Působil také při lokálních povodních v roce 2009 na Moravě, 2010 na Moravě a v Severních Čechách a při povodních v roce 2013 v Čechách. (Český červený kříž, 2021)

Pomoc při povodních se obvykle rozděluje do dvou etap. První etapou je okamžitá pomoc, druhou pak fáze obnovy. Při první etapě kdy se provádí okamžitá pomoc, zajišťují členové ČČK základní životní potřeby, poskytují zdravotnické ošetření, psychosociální podporu a zajišťují chod evakuačních středisek. Kromě toho zajišťují i humanitární materiál. V roce 1997 a 2002 bylo do míst zasažených povodněmi odesláno přes 11 tisíc tun humanitární pomoci. (Jukl a Majrichová, 2019)

V druhé etapě ve fázi obnovy se ČČK soustředí na projekty, pro pomoc s obnovou po mimořádné události. Tato pomoc má zpravidla podobu finanční podpory. V roce 1997 byla poskytována finanční pomoc projektem „Přímá finanční pomoc“, kdy bylo rozděleno 141 milionů korun a dále na projektu „Obnova bydlení“ kdy se rozdělilo na opravu poškozených domů přes 214 milionů korun. (Jukl a Majrichová, 2019)

Ačkoli jsou povodně nejčastější mimořádnou událostí, při níž Český červený kříž poskytuje humanitární pomoc, organizace se zapojila i při dalších typech mimořádných situací. ČČK se aktivně zapojil do pomoci během pandemie Covidu 2019, kdy jednou

z hlavních činností byla koordinace dobrovolníků v nemocnicích. Současně zajišťoval humanitární pomoc formou zajišťování zdravotnických a ochranných pomůcek. Na lokálních úrovních poskytoval pomoc seniorům a zranitelným skupinám formou zajišťování nákupů, vyzvedávání léků a informování o prevenci. (Český červený kříž, 2020)

Mezi dalšími významnými mimořádnými událostmi jsou tornádo na jihu Moravy v roce 2021, aktivní střelec na Filozofické fakultě v Praze v roce 2023, ozbrojený konflikt na Ukrajině od roku 2022 nebo povodně v roce 2024. Pro větší přiblížení činností zde uvedu několik příkladů.

1.3.1 Tornádo 2021

V roce 2021 poskytoval Červený kříž humanitární pomoc i v oblasti zasažené tornádem na jihu Moravy. Spravoval centrální sklad humanitární pomoci, koordinoval dobrovolníky a zajišťoval jim zázemí. Při těchto činnostech spolupracoval s dalšími subjekty, například skauti nebo pracovníci kulturního domu. Dále poskytoval psychosociální podporu, zajišťoval fungování zdravotnických stanovišť a poskytoval zdravotnickou pomoc a také distribuoval humanitární materiál. Zajišťoval též zapůjčení stavební techniky a dále obstarával stavební materiál pro opravu poškozených domů.

Mimo této humanitární pomoci zajišťoval též finanční pomoc, která se rozdělila na tři projekty. První z nich bylo zajištění finanční pomoci na zajištění posudků pro pojišťovny a další neziskové organizace. Další dva projekty se soustředili na pomoc při obnově bydlení. Větší část finanční podpory šla na obnovu bydlení lidem, kteří přišli o celý dům nebo větší část. Další část pak na opravu střech.

Obrázek 4 Zajišťování humanitární pomoci po tornádu 2021 (Zdroj: vlastní)

V obnovovací fázi též Český červený kříž zajišťoval tzv. komunitní péči. Jednalo se o psychosociální pomoc zasaženým obyvatelům formou budování komunitní odolnosti. Tato péče byla poskytována za spolupráce s obcemi a dalšími organizacemi. Cílem bylo posílení tamních komunit při vzájemné pomoci a poskytování psychosociální podpory.

Tyto informace vycházejí z vlastních zkušeností autora práce, který osobně vykonával činnost člena Českého červeného kříže v oblasti zasažené tornádem od června do konce roku 2021. (vlastní zdroj)

1.3.2 Povodně 2024

Při povodních v roce 2024 působil Český červený kříž v 11 evakuačních střediscích. Zajišťoval zde nouzové ubytování pro zasažené obyvatele včetně stravy, ošacení a poskytování zdravotnické a psychosociální pomoci. Kromě evakuačních středisek působil i v terénu, kde poskytoval psychosociální podporu, ošetření zranění, distribuoval humanitární pomoc a prováděl monitoring potřeb. Celkem bylo nasazeno přes 400 členů ČČK z 30 oblastních spolků ČČK a koordinováno přes 800 dobrovolníků. (Český červený kříž, 2024b)

Obrázek 5 Zajišťování evakuačního střediska během povodní 2024 (Český červený kříž, 2024c)

Všechny tyto činnosti jsou koordinovány z operačních středisek. Na úrovni Ústředního krizového štábu ČČK vzniklo Operační středisko UKŠ, které koordinovalo humanitární pomoc a nasazení členů ČČK napříč Českou republikou a ze zahraničí. V regionech následně byla sestavena Regionální operační střediska (ROS), která koordinovala činnosti na lokální úrovni. Zde je čerpáno z vlastních zkušeností autora který jako člen ČČK působil při pomoci po povodních v roce 2024, na pozici zástupce velitele ÚKT a velitele Operačního střediska UKŠ. (vlastní zdroj)

Obrázek 6 Provádění monitoringu a psychosociální podpory během povodní 2024 (Český červený kříž, 2024c)

2 HROZBY PRO ČESKOU REPUBLIKU

V roce 2015 byla v souladu s koncepcí ochrany obyvatelstva a s rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU vytvořena analýza hrozeb pro Českou republiku. Ta na celostátní úrovni identifikovala celkem 72 typů nebezpečí. Z toho bylo 22 typů označeno jako nebezpečné s nepřijatelným rizikem. (Paulus et al., 2015)

Dále v roce 2016 byl uskutečněn **Audit národní bezpečnosti**, jehož cílem bylo ověření schopnosti státu identifikovat bezpečnostní hrozby a přijímat opatření a reagovat na nastalou krizi. Hlavní otázky auditu byly, zda je v ČR dostatečná legislativa, zda má stát dostatečné kapacity a je schopen reagovat v okamžiku potřeby. V závěru auditu byla vytvořena SWOT analýza, která stanovila silné a slabé stránky i příležitosti a hrozby. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016a)

Tabulka 1 SWOT analýza provedená v Auditě národní bezpečnosti (Ministerstvo vnitra ČR, 2016a) (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
• Pevné strukturální začlenění ČR do NATO a EU. Obě organizace poskytují v současnosti nejvyšší možné záruky bezpečnosti a kolektivní obrany. • Rozvinutý bezpečnostní systém ČR s přiměřenou strukturou pracovních koordinčních orgánů založený na komplexním přístupu k řešení krizových situací. • Zkušenost s fungováním účelově zřízených platform pro sdílení informací a koordinaci činnosti – např. společná zpravodajská skupina zřízená primárně pro řešení teroristických hrozeb. • Existence integrovaného záchranného systému, který dokáže efektivně řešit širokou škálu důsledků mimořádných událostí a krizových situací ohrožujících zdraví, život, majetek obyvatelstva a životní prostředí. • Relativně vysoká míra homogenity české společnosti, relativně rozvinutá občanská společnost s potenciálem mobilizovat se pro ochranu národních zájmů.	• Omezená schopnost identifikace hybridního útoku vedeného proti ČR z důvodu absence mechanismu systematického komplexního vyhodnocování událostí a aktivit, které by vedlo k rozpoznání potenciální hybridní kampaně. • V rámci cvičení krizového řízení jsou nedostatečně řešeny situace, které by testovaly infrastrukturu a procedury k zachování fungování a rozhodování vlády, zejména kdy protivník usiluje právě o rozvrácení rozhodovacího procesu. • Celkové mírové kapacity ozbrojených sil ČR při plnění obvyklých úkolů neumožňují významně posílit Policii ČR, zejména na delší časové období. • Na ozbrojené síly ČR obecně není kladen požadavek, aby byly schopny reagovat na podnět v extrémně krátkém čase. • Zdlouhavý proces pořízení výzbroje, výstroje a dalšího materiálu cestou veřejných zakázek v případě potřeby rychlé reakce. • Absence mechanismu pro přípravu a zapojení veřejnosti v případě rozsáhlého ohrožení vnitřní bezpečnosti ČR nebo zajištění fungování státu za krizových stavů. • Nedostatečné kapacity odborného personálu, který může zajišťovat kybernetickou bezpečnost, monitorovat a analyzovat kybernetické útoky a také je eliminovat. • Nedostatečné prověřování dodavatelů informačních a komunikačních technologií (ICT) a samotných ICT produktů (software i hardware) v institucích významných pro bezpečnost státu. Špatně nastavené politiky kybernetické bezpečnosti v těchto institucích a podcenění vzdělávání zaměstnanců v oblasti kybernetické bezpečnosti. • Absence systematického přístupu a efektivních nástrojů pro realizaci strategické komunikace vlády a dalších institucí veřejné správy. • Náchyllost části populace ČR k ovlivnění prostřednictvím propagandy a dezinformační kampaně a zpochybňování/podceňování existence takové propagandy některými veřejnými osobami. • Nedostatečné materiálně-technické podmínky u řady státních institucí, které brání vytvoření bezpečného komunikačního prostředí a použití moderních komunikačních a informačních technologií pro potřeby zajištění bezpečnosti a obrany státu a řešení krizových situací.
Příležitosti	Hrozby
• Široké možnosti sdílení informací a zkušeností v rámci NATO a EU týkajících se efektivních metod a nástrojů, jak čelit hybridní kampani a jak posilovat celkovou odolnost společnosti vůči útoku. • NATO a EU aktuálně pracují na definování svého přístupu, jak čelit hybridní kampani vedené proti nim (nebo proti jejich členským státům), a zároveň intenzivně pracují na nastavení mechanismů, jak v situaci hybridního útoku vzájemně spolupracovat a asistovat svým členským státům. ČR se do těchto procesů může aktivně zapojit, ovlivnit výsledek a získané zkušenosti využít pro adaptaci vlastního bezpečnostního systému. • Využití cvičení krizového řízení NATO a EU zaměřených specificky na scénáře hybridního útoku k testování všestranné připravenosti bezpečnostního systému ČR. • Politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR (s výjimkou KSČM) v březnu 2014 deklarovaly svou odpovědnost za bezpečnost občanů ČR a své odhodlání k prosazení kroků nezbytných pro zajištění obrany země.	• Řada dílčích nepříznivých faktorů relevantních i v kontextu hybridní hrozby je • identifikována v ostatních kapitolách, zejména v „Působení cizí moci“ a „Hrozby v kyberprostoru“. Ty lze doplnit o hrozby týkající obecněji celého bezpečnostního sektoru. • Nečekaný vývoj událostí, který by vedl k prioritizaci veřejných výdajů ČR ve prospěch jiných sektorů, než je bezpečnost a obrana. • Tendence některých států, členů NATO a EU, ke zdrženlivosti při sdílení citlivých zpravodajských informací. • Stagnace v posilování a prohlubování vzájemné spolupráce mezi NATO a EU.

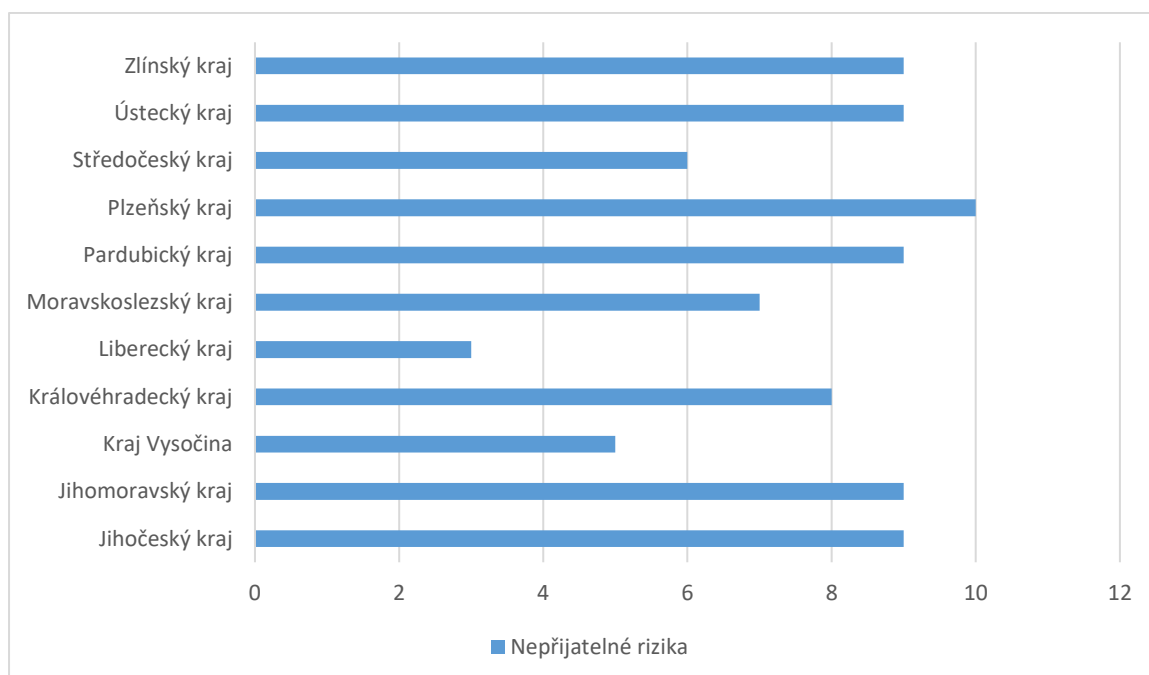
Hrozbou se v rámci Bezpečnostní strategie České republiky rozumí jakýkoli jev či aktér, který má potenciál ohrozit zájmy státu. Hrozby mohou být přírodního charakteru nebo způsobené aktéry, kteří mají úmysl poškodit, a to na úrovni jednotlivců, organizací či států. Strategie zohledňuje zejména záměrné jednání, které přímo či nepřímo poškozují zájmy a hodnoty ČR, ale zohledňuje i hrozby ovlivňující její spojence.

Hlavní bezpečnostní hrozby:

- Terorismus: Hrozba terorismu spočívá v násilném prosazování politických cílů, přičemž nadnárodní sítě propojují ideologie, finanční zdroje a informace. Útoky mohou ohrozit lidské životy, zdraví a kritickou infrastrukturu.
- Šíření zbraní hromadného ničení: Státy i nestátní aktéři usilují o získání zbraní hromadného ničení, což zvyšuje bezpečnostní rizika v euroatlantickém prostoru. Zvláštní nebezpečí představují balistické střely a jejich potenciální použití.
- Kybernetické útoky: Závislost na informačních technologiích zvyšuje riziko destabilizace společnosti skrze kybernetické útoky. Ty mohou narušit strategické zájmy ČR prostřednictvím úniku informací či narušení klíčových systémů.
- Regionální konflikty a nestabilita: Konflikty v euroatlantickém prostoru, například etnické, teritoriální nebo politické spory, mohou vyústit v ozbrojené střety, oslabit kooperativní bezpečnost a vytvořit sféry vlivu ohrožující stabilitu.
- Mezinárodní migrace: Negativní dopady nelegální migrace, jako je organizovaný zločin či radikalizace, představují výzvy pro sociální stabilitu. Nedostatečná integrace imigrantů může vést k napětí a radikalizaci komunit.
- Organizovaný zločin a korupce: Organizovaný zločin spolu s korupcí destabilizují společnost, podkopávají právní stát a narušují důvěru v instituce. Propojování kriminálních a politických struktur představuje riziko pro ekonomiku i demokracii.
- Ohrožení kritické infrastruktury: Narušení kritické infrastruktury, například energetické, může mít závažné dopady na bezpečnost státu a základní životní potřeby. Příkladem jsou sabotáže nebo manipulace s dodávkami strategických surovin.
- Dodávky surovin a energie: Energetická a surovinová bezpečnost je klíčová pro stabilitu státu. Důraz je kladen na diverzifikaci dodávek a tvorbu strategických rezerv.

- Přírodní a antropogenní pohromy: Extrémní počasí, přírodní katastrofy a pandemie mají negativní dopady na bezpečnost obyvatel, ekonomiku a infrastrukturu. Současně zvyšují nároky na ochranu veřejného zdraví a efektivní krizové řízení. (Vilášek a Fus, 2022)

V návaznosti na analýzu hrozeb pro Českou republiku byly zpracovány také analýzy na úrovni krajů a ORP, které zpracovaly příslušné Hasičské záchranné sbory kraje. Tyto analýzy byly zpracovány v roce 2016. V grafu jsou uvedeny počty nepřijatelných rizik za jednotlivé kraje. Jedná se o rizika, u kterých je nutné přijímat opatření pro krizové situace a je pravděpodobné, že v jejich důsledku bude vyhlášen krizový stav. (Hendrych, 2017)

Graf 1 Počet nepřijatelných rizik podle krajů (Hendrych, 2017) (vlastní zpracování)

2.1 Typy mimořádných událostí a krizových situací

Zákon č. 239/2000 o integrovaném záchranném systému a změně některých dalších zákonů, definuje mimořádnou událost jako: „*Situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.*“ (Česko, 2000a) Jedná se tedy o události, které nevyžadují vyhlášení krizových stavů a jsou zvládnutelné jen využitím složek IZS. I v případě mimořádných událostí mohou základní složky IZS povolovat ostatní

složky, včetně ČČK, které jsou v kraji zasmluvněné smlouvou o pomoci na vyžádání. (Ministerstvo vnitra ČR, 2016 (Ministerstvo vnitra ČR, 2016b))

Krizová situace je definována v zákoně č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů jako „*mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu*“. (Česko, 2000b) Jedná se o stav, kdy jsou v důsledku mimořádné události ohroženy životy, zdraví nebo majetek občanů, životního prostředí, vnitřní nebo vnější bezpečnosti státu a nelze situaci zvládnout běžnými prostředky. Pokud tedy mimořádná událost přesáhne takový rozsah, kdy nelze situaci řešit masovým nasazením záchranných složek IZS a běžnou činností správních úřadů, nastává krizová situace a je vyhlášen jeden ze čtyř krizových stavů. (Antušák a Vilášek, 2016)

Pro rozsah a druh mimořádné události jsou vyhlášovány stupně poplachu. V rámci našeho IZS je dělíme na 4 stupně. (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015)

- První stupeň poplachu – Mimořádná událost ohrožuje jednotlivce nebo jednotlivé objekty nebo území o ploše do 500 m².
- Druhý stupeň poplachu – Mimořádná událost ohrožuje nejvíce 100 osob a více jak 1 objekt, které mají složité podmínky pro zásah. Dalším faktorem je, že mimořádná událost zasahuje na ploše do 10 000 m².
- Třetí stupeň poplachu – Mimořádná událost, při které je ohroženo více jak 1000 osob, části obcí nebo podniků nebo například havárie soupravy železniční dopravy nebo letecké havárie. Vyhláší se při působení mimořádné události na ploše do 1 km² nebo povodí řek.
- Zvláštní stupeň poplachu – Podobně jako u třetího stupně je mimořádnou událostí ohroženo více jak 1000 osob, ale její působení je na ploše o rozloze větší jak 1 km². Může se jednat o celé obce nebo několik obcí.

U prvního a druhého stupně poplachu zasahují složky IZS kraje, zatímco u třetího a zvláštního stupně poplachu je možné zažádat o pomoc IZS ostatních krajů nebo i zahraniční pomoc. Do těchto stupňů poplachu můžeme zařadit:

- nehody hromadné dopravy,
- havárie na železnici nebo letecké havárie,

- povodně velkého rozsahu,
- technologické havárie,
- extrémní vítr nebo tornáda,
- a další.

2.2 Dopady na obyvatele a krizový management

Mimořádné události a krizové situace mají velký dopad jak na obyvatelstvo, infrastrukturu, tak na krizové řízení. Nejčastější dopady jsou na zdraví a bezpečnost obyvatelstva, jejich psychické strádání, ekonomiku a také životní prostředí. (Asociace Záchraný kruh, z.s., 2024)

Dopady mimořádné události na život a zdraví obyvatel kladou vysoké nároky na zdravotnické služby. Proto je nesmírně důležitá krizová připravenost ve zdravotnickém resortu, počínaje Ministerstvem zdravotnictví, jako ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby až po poskytovatele zdravotnických služeb. (Šín, 2017) Český červený kříž jako zdravotnická humanitární organizace, vzdělává občany, i členy složek IZS v poskytování první pomoci. Tato činnost tak může zmírnit dopady mimořádných událostí na zdraví obyvatel, tím, že se jim dostane včasné péče. Současně tak dojde k odlehčení činnosti poskytovatelům zdravotnických služeb, kdy o lehce raněné osoby se mohou postarat vyškolení zdravotníci ČČK. (Český červený kříž, 2000)

Podobně jako u dopadu na životy a zdraví obyvatel, mají mimořádné události dopady i na psychickou odolnost. Následky mimořádné události u zasažených osob jsou stresové reakce. Ty mohou se u každého jedince projevovat odlišně. Aby se zmírnily dopady mimořádné události na psychické zdraví osob, je nutné při řešení těchto situací zajistit i včasnou psychickou pomoc, formou první psychické pomoci, psychosociální podpory nebo krizové intervence. (Šín, 2017) Proto i ČČK vzdělává své členy v této oblasti, by mohli při poskytování humanitární nebo zdravotnické pomoci poskytnout včasnou a kvalitní psychickou podporu. (Český červený kříž, 2016)

Následkem toho mají mimořádné události a krizové situace dopady na celé krizové řízení. Ty lze shrnout následovně: (Souček et al., 2008)

1. Organizační opatření – V případě krizové situace dochází k aktivaci krizových štábů na různých úrovních (ministerstva, kraje, obce), které koordinují krizová opatření a nasazení složek IZS.
2. Právní a legislativní změny – Vyhlášení krizového stavu umožňuje přijetí opatření, která mohou dočasně omezit práva občanů (např. zákaz shromažďování, omezení pohybu) a stanovit povinnosti pro právnické a fyzické osoby.
3. Psychologické dopady – Krizové situace mohou vést k psychické zátěži nejen u zasazených obyvatel, ale i u zasahujících složek. To může mít dlouhodobé důsledky na jejich psychické zdraví.
4. Ekonomické dopady – Stát je odpovědný za náhradu škod způsobených krizovými opatřeními. To zahrnuje jak škody na majetku, tak například náklady na omezení vlastnických práv či povinnost poskytnout věcné prostředky a pracovní sílu.
5. Koordinace a plánování – Orgány krizového řízení plánují opatření na základě zkušeností z minulých krizí a připravují typové plány pro různé druhy ohrožení (např. pandemie, terorismus, přírodní katastrofy).

3 DÍLČÍ ZÁVĚR

Na základě provedené rešerše lze v rámci této bakalářské práce konstatovat, že Český červený kříž má jasně definované postavení v rámci humanitární pomoci a krizového řízení v České republice. Jeho činnost vychází jak z mezinárodních právních norem, zejména Ženevských úmluv, tak z národní legislativy, především zákona č. 126/1992 Sb. a zákona č. 239/2000 Sb.. Díky této legislativní opoře je umožněno jeho efektivní zapojení při mimořádných událostech.

Pozitivním aspektem je, že ČČK disponuje organizační strukturou, která mu umožňuje operativně reagovat na krizové situace. Přítomnost oblastních spolků a humanitárních jednotek zajišťuje flexibilitu a rychlost při poskytování pomoci. Zároveň jeho postavení v integrovaném záchranném systému garantuje spolupráci s ostatními složkami, což zvyšuje efektivitu celkového krizového managementu. Za negativní lze považovat zejména pokles členské základny a nutnost neustálé modernizace vybavení a postupů, aby odpovídaly současným trendům v humanitární pomoci. Dalším problémem může být také částečná závislost na veřejných dotacích a darech, což může v krizových situacích komplikovat dlouhodobé plánování a rozvoj organizace.

Historická perspektiva ukazuje, že ČČK hrál významnou roli při zvládání mimořádných událostí v České republice, od povodní v letech 1997 a 2002, přes tornádo na jižní Moravě v roce 2021 až po povodně v roce 2024. Jeho zapojení při zvládání pandemie Covid-19 a krizových situací na Ukrajině dokazuje jeho schopnost pružně reagovat nejen na domácí, ale i mezinárodní humanitární výzvy. Aktuální výzvy souvisejí s narůstajícími hrozbami způsobenými klimatickými změnami a geopolitickými konflikty, které zvyšují nároky na humanitární organizace včetně ČČK. Proto je nezbytné zaměřit se na posilování kapacit, rozvoj krizového řízení a zajištění dostatečných materiálních i personálních zdrojů.

Na základě informací získaných a analyzovaných v teoretické části bude praktická část bakalářské práce zaměřena na vyhodnocení úrovně přípravy členů ČČK v oblasti vzdělávání, výcviku a školení. Zároveň bude hodnocena dostupnost a připravenost materiálně-technického vybavení k nasazení v terénu. Výstupy této analýzy mohou přispět k návrhům na zkvalitnění vzdělávacích procesů, posílení krizové připravenosti a optimalizaci materiálně-technického zabezpečení ČČK.

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘÍPRAVA A VZDĚLÁNÍ DOBROVOLNÍKŮ ČERVENÉHO KŘÍŽE

Praktická část posuzuje připravenost Českého červeného kříže v oblasti vzdělávání členů a dále také zhodnocení materiálně-technického vybavení. Výsledky budou posuzovány na úrovni krajů a nebudou zde zmiňovány konkrétní oblastní spolky nebo osoby. Oblastní spolky, které se neúčastnily dotazníkového šetření, nebudou do posouzení zahrnuty.

4.1 Charakteristika dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření bylo provedeno v únoru 2025 po souhlasu vedoucího práce a dále pak ředitele Úřadu Českého červeného kříže a velitelky Ústředního krizového týmu. Dotazník nebyl určen jen pro potřeby této práce, ale také pro další činnosti ČČK. Byl rozdělen na dvě části, z nichž první se zaměřovala na odbornost, vzdělání a výcvik členů ČČK, a druhá na materiálně-technickou připravenost. Dotazník byl vytvořen v aplikaci KOBO Toolbox. Tento nástroj je v ČČK využíván již několik let v rámci projektů a běžné činnosti, a oproti jiným dostupným řešením nabízí širší funkční možnosti.

Úvodní část se věnuje identifikaci oblastního spolku a kraje, ve kterém působí. Dále je zde sběr informací, zda má oblastní spolek založenou humanitární jednotku, jakožto hlavní nástroj ČČK pro řešení mimořádných událostí, a počet členů této jednotky.

Druhá část, která je věnována odbornosti, vzdělání a výcviku, se zaměřuje na členy oblastního spolku vyškolené a vzdělané v oblasti zdravotnických služeb a psychosociální pomoci. Část se rovněž zabývá odborným výcvikem oblastních spolků, přičemž je věnována pozornost činnostem vykonávaným ČČK při mimořádných událostech v souladu se směrnicemi, koncepcemi a stanovami ČČK. Pozornost je také zaměřena společnému cvičení a školení s IZS.

Třetí část je pak věnována materiálně-technickému vybavení určené pro řešení mimořádných událostí a pro činnosti ČČK. Pozornost je věnována skladovacím prostorům a logistice, která je často klíčová pro řešení mimořádných událostí. Dále je dotazník zaměřen na konkrétní činnosti ČČK při mimořádných událostech a disponováním vybavení pro tyto činnosti. V poslední sekci této části jsou informace o dalším technickém vybavení. Tato sekce je určena převážně pro další činnosti ČČK a není určena pro tuto práci.

4.2 Identifikace oblastních spolků dle kraje

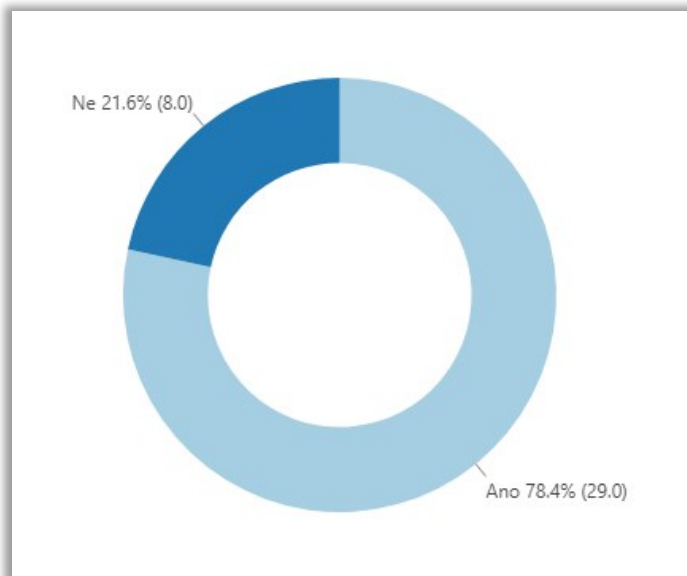
Dotazníky byly odeslány na 61 oblastních spolků ČČK ve 14 krajích. Mimo názvu spolku, byly dotazníky anonymizovány. Pro účel této práce nebudou oblastní spolky jmenovány a jejich vyhodnocení bude na úrovni kraje.

Z celkového počtu odeslaných dotazníků se navrátilo celkem 37, to je zaokrouhleně 61 %. Kromě Hlavního města Prahy, byly dotazníky vyplněny ve 13 ze 14 krajů. V každém kraji působí rozdílný počet oblastních spolků. Procentuálně bylo z každého kraje vyplněno více než 50 % oblastních spolků a 50 % pověřených spolků (viz tabulka).

Tabulka 2 Procentuální vyhodnocení přijatých odpovědí dle krajů (vlastní zdroj)

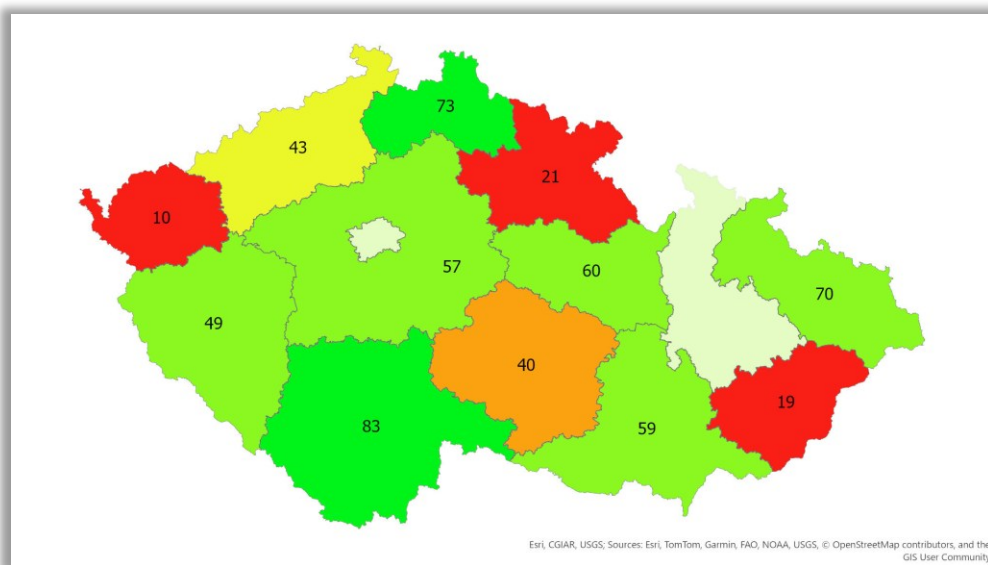
Kraj	Počet OS	Počet odpovědí	Procent	Pověřený OS
Hlavní město Praha	3	0	0 %	Ne
Jihočeský kraj	7	5	71 %	Ano
Jihomoravský kraj	5	3	60 %	Ne
Karlovarský kraj	2	1	50 %	Ano
Královehradecký kraj	4	2	50 %	Ne
Liberecký kraj	3	2	67 %	Ano
Moravskoslezský kraj	5	4	80 %	Ano
Olomoucký kraj	2	1	50 %	Ne
Pardubický kraj	4	2	50 %	Ne
Plzeňský kraj	4	3	75 %	Ne
Středočeský kraj	9	6	67 %	Ano
Ústecký kraj	5	3	60 %	Ne
Kraj Vysočina	4	3	75 %	Ano
Zlínský kraj	4	2	50 %	Ano

Kromě identifikace spolku byla v této části i otázka, zda oblastní spolek disponuje humanitární jednotkou a pokud ano, kolik členů daná jednotka má. Celkově 29 oblastních spolků ze 37 odpovědí uvedlo, že jednotkou disponuje. To je celkem 78 % oblastních spolků.

Graf 2 Znázornění počtu odpovědí, zda OS disponuje humanitární jednotkou (vlastní zdroj)

Celkový počet členů v humanitárních jednotkách, podle odpovědí z 29 spolků, je 584 členů. Z uvedených odpovědí je nejvíce členů v Jihočeském (83), Libereckém (73) a Moravskoslezském (70) kraji. Nejméně je jich v Karlovarském (10), Zlínském (19) a Královéhradeckém (21) kraji.

Obrázek 7 Počty členů v humanitárních jednotkách dle krajů (vlastní zdroj)

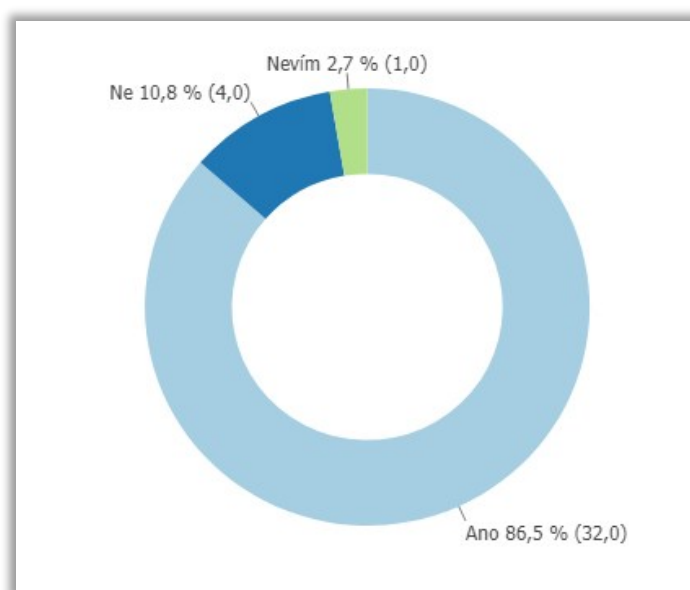
4.3 Vzdělání a příprava členů Českého červeného kříže

Dotazník v části vzdělání a příprava členů ČČK obsahoval 5 základních otázek, které dále obsahovaly další otázky, podle odpovědi. Otázky byly formou uzavřených otázek a číselných hodnot. Spolky dále mohly formou otevřených otázek doplnit upřesňující a další informace. Otázky 1 a 3 byly zaměřeny na odborné vzdělání členů ve zdravotnických a psychologických odbornostech. Otázka 3 společně s otázkou 2 obsahovaly také výcvik pro členy, určený nejen pro členy s odborným vzděláním. Otázka č. 4 je zaměřena na odbornou přípravu členů ČČK v činnostech vykonávaných ČČK v případě mimořádných událostí a jsou stanoveny směrnici a koncepcí krizové připravenosti. Poslední otázka v části odbornosti a přípravy členů ČČK je zaměřena na spolupráci s IZS.

Soubor otázek č 1: vzdělání a příprava ve zdravotnických činnostech

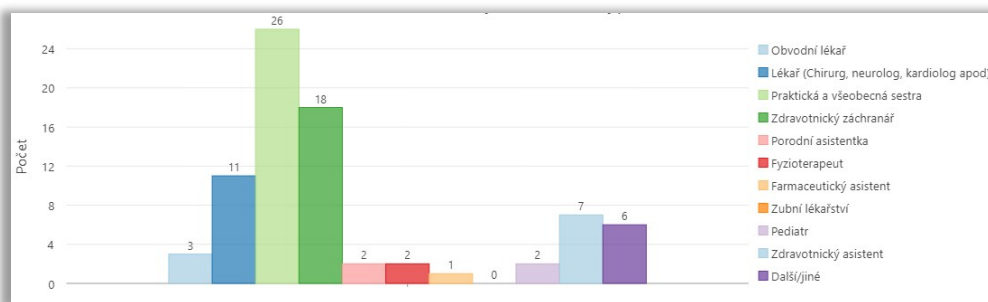
Soubor prvních otázek se zaměřuje na členy, kteří mají odborné vzdělání v oblasti zdravotnických služeb. Jedná se tedy o způsobilost výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností s poskytováním zdravotní péče. Další podotázka se zaměřuje na vzdělání v oblasti první pomoci.

Celkového počtu odpovědí na otázku, zda má spolek členy s odborným zdravotnickým vzděláním, byla převážná část s odpovědí „Ano“. Kladnou odpověď dalo 32 ze 37 spolků, tedy 86,5 %. Pouze 11 % spolků odpovědělo, že nemají ve svém spolku členy s touto odborností. Jeden spolek dále uvedl odpověď „Nevím“.

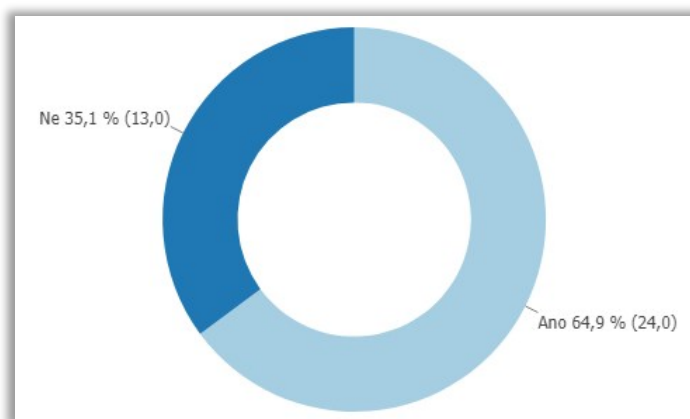
Graf 3 Znárodnění počtu odpovědí, zda OS disponuje členy s odborným vzděláním v oblasti zdravotnických služeb (vlastní zdroj)

Po kladné odpovědi byla otázka rozvinuta na zaměření odborného vzdělání. Bylo na výběr několik odborných zaměření. Jak následující graf ukazuje, většina spolků disponuje převážně členy z řad praktických a všeobecných sester (26). Následně zdravotnický záchranář (18) a lékař (11). Nejméně je pak členů v oboru farmaceutického asistenta (1), pediatr, fyzioterapeut a porodních asistentek (všechny po dvou).

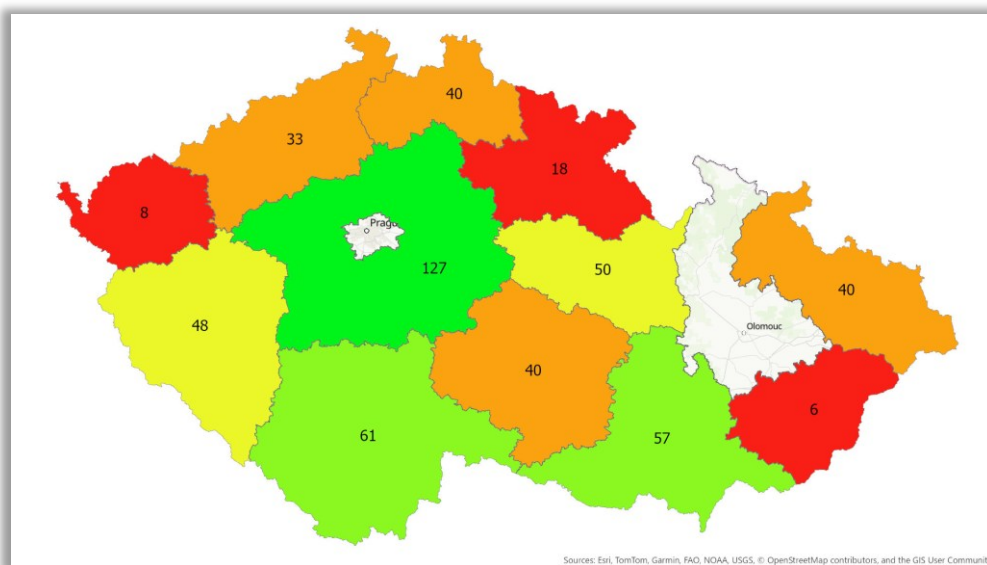
Graf 4 Znázornění odpovědí, kolik členů má OS s odborným vzdělání dle typu vzdělání (vlastní zdroj)

V souboru otázek číslo 1 byla další podotázka zaměřena na první pomoc při mimořádných událostech. V poskytování první pomoci při mimořádných událostech se mohou členové ČČK setkat s různými výzvami. Psychický tlak, velký počet raněných, specifická poranění nebo nemoci, třídění, koordinace s IZS, improvizace a dále například bezpečnost. Proto je klíčové připravovat členy ČČK v poskytování první pomoci při mimořádných událostech. Na tuto otázku odpovědělo 24 spolků, tedy 65 %, že jsou jejich členové připravováni na poskytování této první pomoci. Dalších 13 spolků (35 %) odpovědělo, že touto přípravou neprochází.

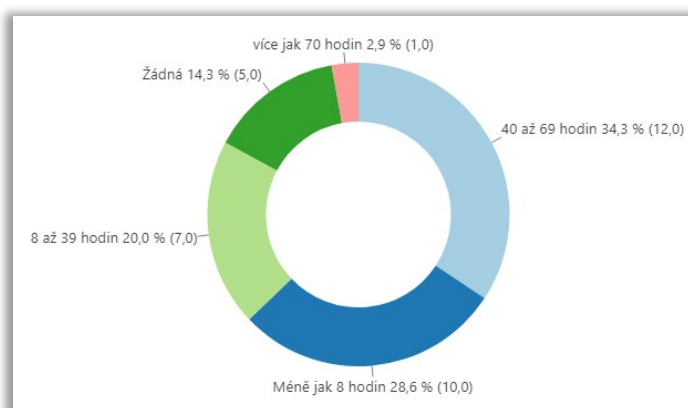
Graf 5 Znázornění počtu odpovědí, zda jsou členové připravováni na poskytování první pomoci při mimořádných událostech (vlastní zdroj)

Spolky, které odpověděly na tuto otázku kladně, dále zapsali počet, kolik členů prochází touto přípravou. Celkový počet je 528 členů z 12 krajů. Ve většině krajů se jedná o 3-6 desítek členů. Ve Středočeském kraji se pak jedná o 127 členů. Otázka se dále zaměřila na počet hodin věnovaných této přípravě, přičemž průměr činí 34 hodin ročně.

Obrázek 8 Počty členů připravování na mimořádné události v oblasti první pomoci (vlastní zdroj)

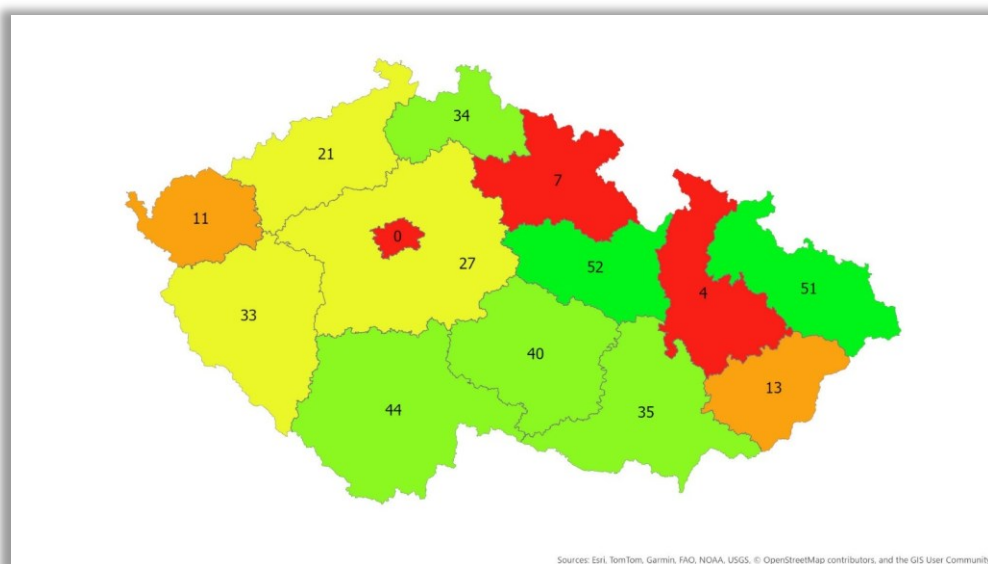
Důležitým bodem je minimální školení pro členy, kteří jsou předurčení pro mimořádné události. Ve většině případů se jedná o členy humanitárních jednotek. Směrnice č. 4/2012 o humanitárních jednotkách ČČK udává, že minimální úroveň vzdělání v poskytování zdravotnické první pomoci je „Základní norma zdravotnických znalostí“ (v současné době „Základy první pomoci“) a pro členy zdravotnických sekcí je to minimálně kurz „Dobrovolná sestra“ nebo „Zdravotník zotavovacích akcí“. Rozsah pro člena humanitárních jednotek je tedy minimálně 12 hodin a pro členy zdravotnických sekcí pak minimálně 40 hodin. Z dotazníků vyplývá, že 34 % spolků má pro poskytování zdravotnické první pomoci, stanoven rozsah 40 až 69 hodin, což odpovídá kurzu Zdravotník zotavovacích akcí a Dobrovolná sestra. Celkem nad 40 hodin školení je to pak 13 spolků, tedy 37 %. Zbylých 63 % spolků má stanoven rozsah pod 40 hodin z toho 7 spolků (20 %) je v minimálním rozsahu podle směrnice o humanitárních jednotkách. V některých spolcích, jsou tyto školení dále rozvíjeny například školením Basic Live Support, Tactical First Responder nebo Tactical Livesaver.

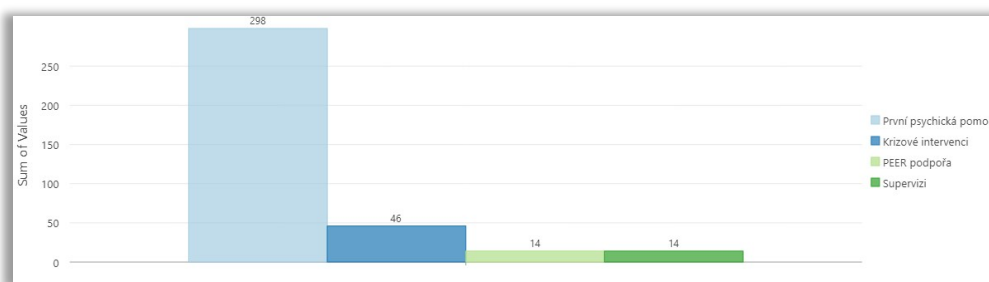
Graf 6 Znázornění odpovědí, jaká je minimální časová dotace pro poskytování první pomoci při mimořádných událostech pro členy ČČK (vlastní zdroj)

Soubor otázek č. 2: Vzdělání a příprava v psychosociální podpoře

Další soubor otázek se zaměřuje na připravenost v oblasti psychosociální podpory. Tato činnost je v posledních letech v ČČK velmi rozvíjena. Tuto skutečnost dokládají následující mapa a graf, které znázorňují počty vyškolených osob v této oblasti. V těchto počtech jsou zahrnuty členové vyškolení v první psychické pomoci nebo psychosociální podpoře (298), krizoví intervenenti (46), v PEER podpoře (14) a v supervizi (14). Celkově se tedy jedná o 372 členů z 37 spolků.

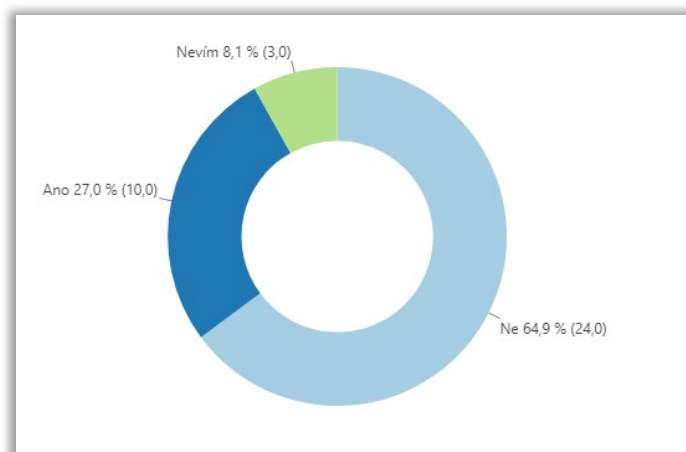

Obrázek 9 Počet vyškolených v oblasti psychosociální podpory podle krajů (Data z Hlavního města Prahy nejsou k dispozici, nula tedy nezobrazuje skutečný počet vyškolených. (vlastní zdroj)

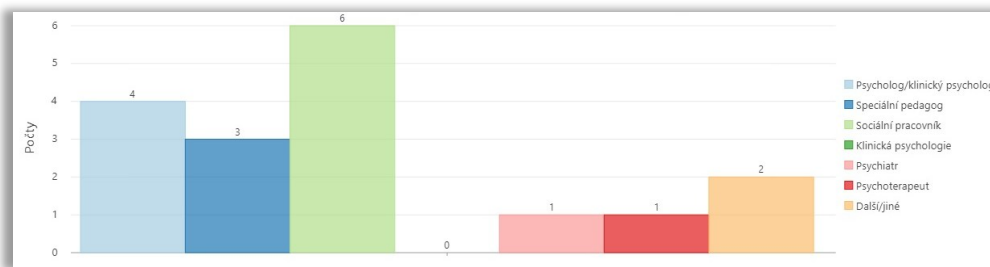

Graf 7 Znázornění odpovědí, kolik je vyškolených členů v oblasti poskytování psychosociální podpory podle typu školení (vlastní zdroj)

V podotázce, zda má oblastní spolek členy s odborným vzděláním v oblasti duševního zdraví, dalo 24 spolků odpověď „Ne“ a 10 spolků „Ano“. Další tři spolky odpověděly, že nevědí. Zaokrouhleně tedy 65 % spolků nemá odborníky v oblasti psychologické pomoci. Spolky, které daly odpověď „Ano“ mají mezi svými členy převážně sociální pracovníky (6) a dále pak psychology (4) a speciální pedagogy (3).

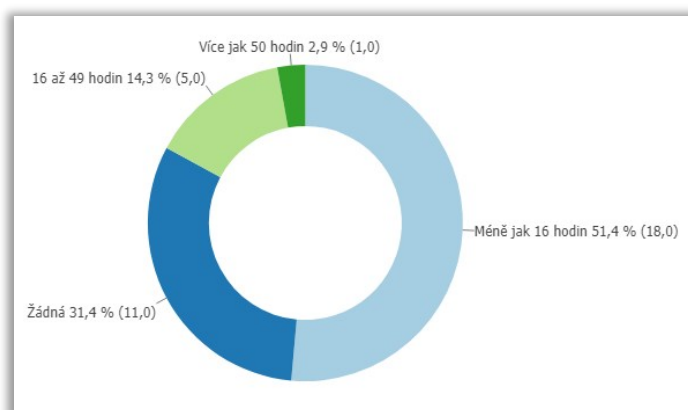
Graf 8 Znázornění počtu odpovědí, kolik spolků disponuje odborníky v oblasti duševního zdraví (vlastní zdroj)

Graf 9 Znárodnění odpovědí, počet odborníků na duševní zdraví dle typu vzdělání (vlastní zdroj)

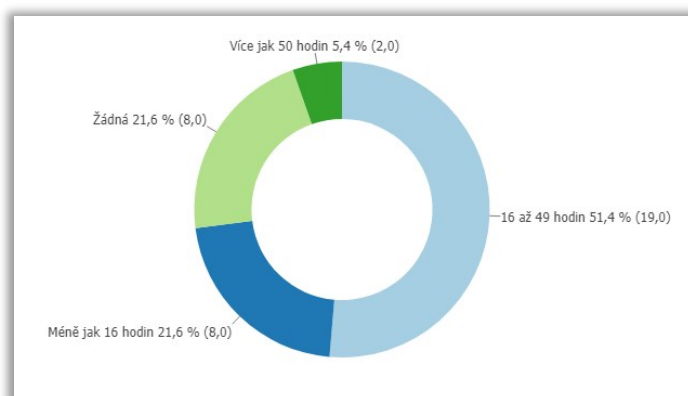
Další dvě podotázky v oblasti duševního zdraví, byly zaměřeny na připravenost členů, dobrovolníků, kteří jsou nasazováni při mimořádných událostech. Jedna z podotázek se zaměřuje na všechny členy, kteří mohou působit při těchto událostech a druhá pak na členy, kteří jsou vyhrazeni pro poskytování psychosociální podpory. Důvodem takto rozdělených otázek je ten, že členové ČČK se setkávají se zasaženými obyvateli při různých činnostech a současně poskytují cílenou psychosociální podporu. Je tedy vhodné, aby i členové, kteří neposkytují cílenou psychosociální podporu, měli alespoň základní znalosti v této oblasti. V aktuálně platné směrnici č. 4/2012 o humanitárních jednotkách je doporučení, aby všichni členové jednotky měli kurz psychosociální podpory. Požadovanou kvalifikaci v této oblasti mají jen členové psychosociální sekce.

Celkem 18 spolků, tedy 51 % odpovědělo, že minimální časová dotace certifikovaných kurzů, pro členy, kteří jsou nasazeni při mimořádných událostech, ale nejsou určeni pro cílené poskytování psychosociální podpory, je méně jak 16 hodin. To znamená, že mají minimálně kurz „Úvod do psychosociální podpory“, který má časovou dotaci 8 hodin. Dalších 11 spolků, tedy 31 %, odpovědělo, že tito členové nemají žádný certifikovaný kurz. Zbýlých 18 % spolků odpovědělo 16 a více hodin. To znamená minimálně disponují kurzem „Základy psychosociální podpory“, který má časovou dotaci 16 hodin.

Graf 10 Znáznornění odpovědí, jaký je minimální časová dotace certifikovaných kurzů, pro členy neposkytující psychosociální podporu (vlastní zdroj)

V případě členů, kteří cíleně poskytují psychosociální podporu, odpovědělo 19 spolků, tedy 51 %, že minimální časová dotace certifikovaných kurzů pro členy poskytující tuto podporu, je 16–49 hodin. To odpovídá kurzu „Základy psychosociální podpory“ který má časovou dotaci 16 hodin a „Rozšiřující kurz psychosociální podpory“, který má také časovou dotaci 16 hodin. Bezmála 22 % spolků (8) odpovědělo, že pro tuto činnost, jim dostačuje, aby členové měli alespoň „Úvod do psychosociální podpory“ tedy méně jak 16 hodin. Stejný počet, tedy 8 spolků, odpověděly, že na oblastním spolku nemají tuto podmínku stanovenou. Dva spolky, odpověděly, že pro poskytování psychosociální podpory mají nastavení, že členové musí disponovat kurzy s časovou dotací více jak 50 hodin. To odpovídá minimálně základům krizové intervence.

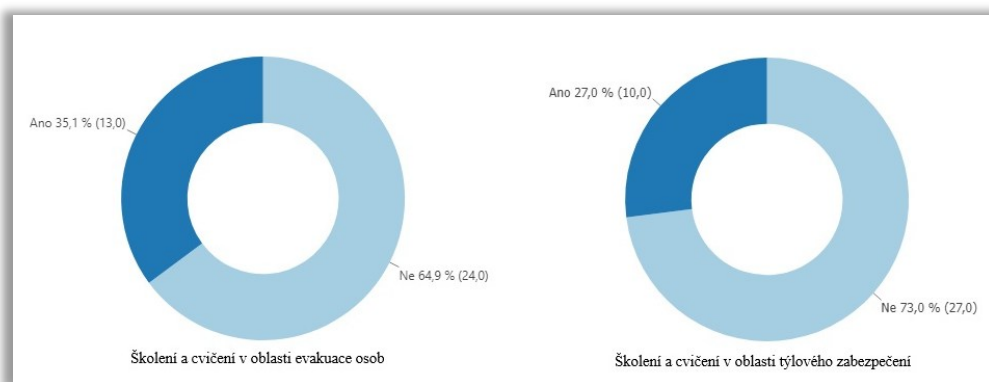

Graf 11 Znáznornění odpovědí, jaká je minimální časová dotace certifikovaných kurzů, pro členy poskytující psychosociální podporu při mimořádných událostí (vlastní zdroj)

Soubor otázek č. 3: Odborná příprava členů Českého červeného kříže

Následující soubor otázek je zaměřen na odbornou přípravu členů ČČK. To znamená v činnostech vykonávaných ČČK v případě mimořádných událostí, které nejsou zaměřeny na první zdravotnickou pomoc a psychosociální podporu. Jedná se hlavně o činnosti, které jsou udávány ve smlouvách s HZS o pomoci na vyžádání, v Ústředním poplachovém plánu a také v Konceptu krizové připravenosti ČČK. Především se jedná o evakuaci osob, zajištění týlové zabezpečení pro zasahující složky i zasažené obyvatelstvo, monitoring při mimořádné události. Otázky se ale zaměřují i na bezpečnost členů ČČK, tedy školení v oblasti BOZP a v neposlední řadě i specifickou činnost, kterou je pátrací služba ČČK. Součástí souboru otázek je i školení a cvičení s technikou a technologiemi, které ČČK využívá.

Jednou z hlavních činností ČČK při mimořádných událostech je zajišťování evakuačních středisek a asistence při evakuaci, společně s týlovým zabezpečením pro zasahující složky a zasažené obyvatelstvo. V dotazníku byly otázky pro tyto činnosti definované s podmínkou, že školení anebo cvičení zaměřené na tyto činnosti, musí spolky procházet alespoň jednou ročně. Bezmála 65 % spolků v otázce zaměřené na evakuaci a 73 % spolků v otázce zaměřené na týlové zabezpečení dalo odpověď „Ne“. Pravidelným školením nebo cvičením zaměřené na oblast evakuace a týlové zabezpečení alespoň jednou ročně prochází 35 % spolků v oblasti evakuace a 27 % spolků v oblasti týlového zabezpečení.

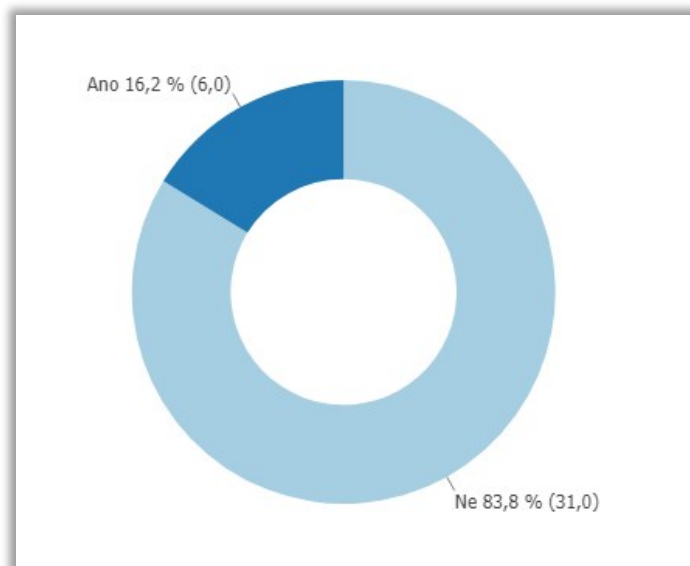

Graf 12 Znázornění počtu odpovědí, zda OS mají pravidelné školení a cvičení v oblasti evakuace osob a týlového zabezpečení

Další podotázka se týkala školení a cvičení v oblasti monitoringu při mimořádných událostech. Tato činnost není v rámci Konceptu krizové připravenosti stanovena jako

aktivita, ale jako dovednost, nicméně poslední mimořádné události ukázaly, že je tato činnost důležitá a složky IZS a OKŘ se na ČČK v těchto záležitostech obrací. Monitorovací činnosti podnikal ČČK při mnoha mimořádných událostech jako bylo tornádo v roce 2021 nebo povodně v roce 2024. Jedná se tedy o jednu ze základních činností, které ČČK provádí při mimořádných událostech. Nicméně nejsou zatím stanoveny žádné metodiky k této činnosti a nejsou tedy ani stanoveny podmínky pro cvičení a školení. V práci je tato otázka uvedena spíše jako doplňující. V praxi to ale znamená, že je i potřeba věnovat se školení a cvičení v této oblasti.

Skutečnost, že dosud nejsou vytvořeny metodické manuály ani moduly pro školení a cvičení v oblasti monitoringu, se odráží i v dalším grafu, podle něhož bezmála 84 % spolků (31) tuto činnost necvičí ani neškolí.

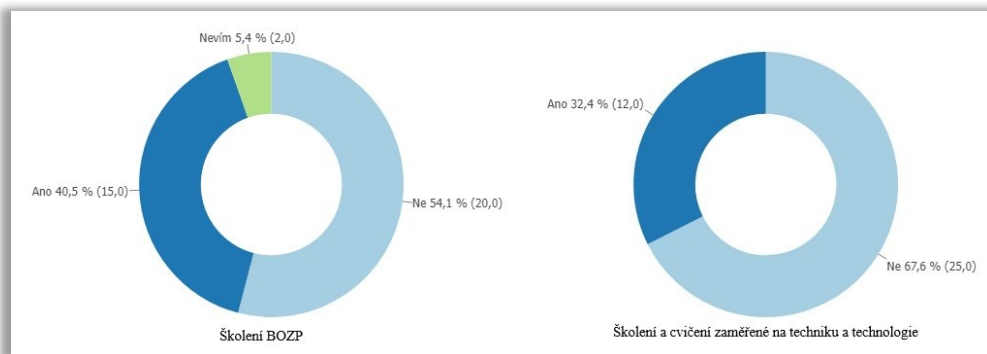

Graf 13 Znáznornění počtu odpovědí, zda má OS školení a výcvik v oblasti monitoringu při mimořádných událostech

Důležitým faktorem připravenosti členů ČČK je i práce s technickým vybavením a technologiemi, které ČČK využívá pro svou činnost. Technika a technologie se stále rozvíjí a postupnými změnami dochází i v Červeném kříži, který implementuje moderní techniku a technologie. S tím souvisí, stejně jako v činnostech v terénu, i školení v rámci bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (BOZP).

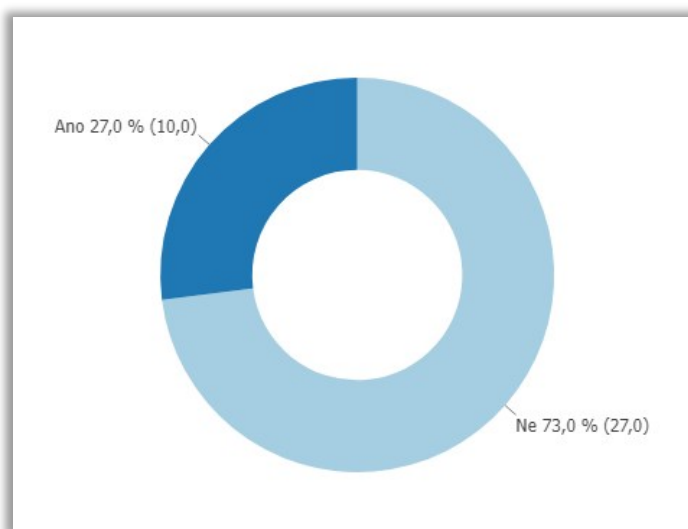
Školení v oblasti BOZP provádí pravidelně, tedy alespoň jednou ročně, 40 % oblastních spolků a 54 % spolků toto školení pravidelně neprovádí. Podobně je tomu tak i v rámci

školení a cvičení při práci s technikou a technologiemi, kdy skoro 68 % spolků tyto školení pravidelně neorganizuje. Zbylých 32 % spolků organizuje alespoň jednou za rok školení a cvičení, ve kterých je činnost zaměřena i na práci s technikou a technologiemi.

Graf 14 Znázornění počtu odpovědí, zda má OS školení BOZP a školení a cvičení zaměřené na techniku a technologie (vlastní zdroj)

Poslední podotázka v tomto souboru se týkala pátrací služby ČČK. Jedná se o ojedinělou službu, která po osobách, se kterými jejich blízcí ztratili kontakt z důvodu ozbrojeného konfliktu. V otázce, zda jsou členové oblastního spolku školeni v této oblasti, odpovědělo 27 spolků, tedy 73 % že „Ne“ a 27 % spolků (10) odpovědělo, že mají členy vyškoleny v této službě. Zde je důležité podotknout, že v letošním roce došlo ke školení, které bude pokračovat, zaměřené na pátrací službu ČČK.

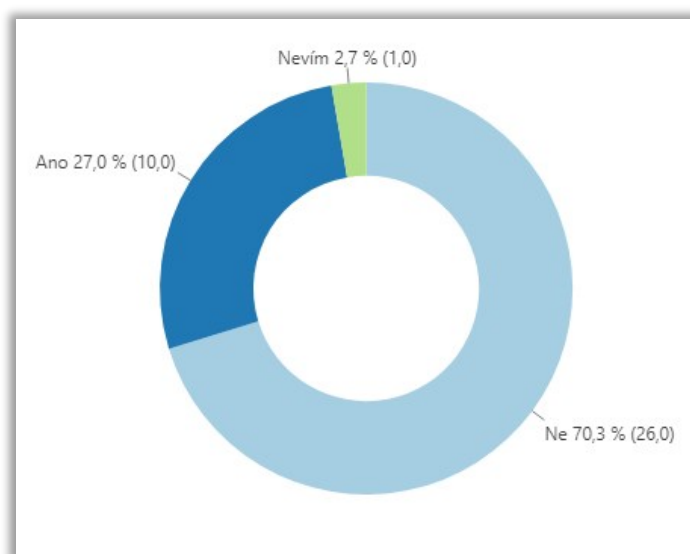

Graf 15 Znázornění počtu odpovědí, kolik spolků disponuje členy vyškolených v pátrací službě ČČK (vlastní zdroj)

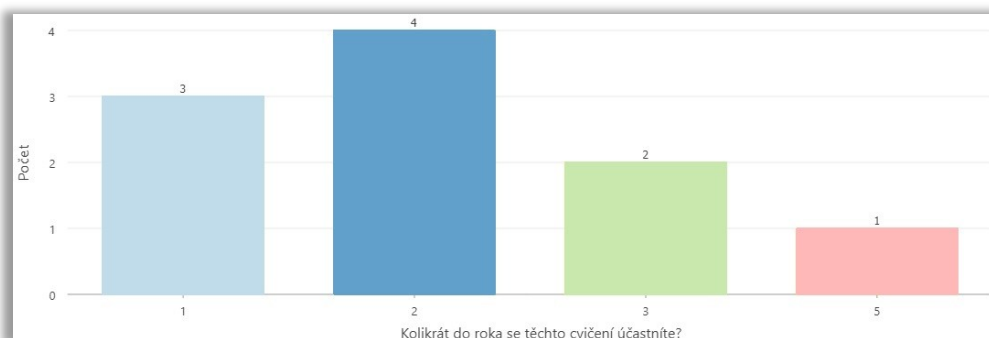
Soubor otázek č. 3: Spolupráce s IZS

Poslední soubor otázek týkající se vzdělání a školení členů ČČK je zaměřen na spolupráci s IZS. V této části se zjišťuje, kolik oblastních spolků ČČK má zajištěnou spolupráci s Integrovaným záchranným systémem a zda se společně s IZS účastní cvičení nebo zda jim složky IZS poskytují školení.

Podmínkou otázky, zda se účastní cvičení společně se složkami IZS bylo, že se těchto cvičení účastní pravidelně, alespoň jednou za 1-2 roky. Do účasti se počítá pouze to, zda jsou aktivně zapojeni a vykonávají činnosti ČČK, jako například poskytování první pomoci, psychosociální podpory, asistence nebo budování evakuačního střediska a podobně. Naopak se do účasti nezahrnuje to, že jsou na cvičení jako figuranti, maskéři nebo zajišťují proviant. Při splnění těchto podmínek, vyšlo z dotazníků, že více jak 70 % spolků (26) se těchto cvičení neúčastní a pouze 27 % ano (10). Podotázkou bylo, kolikrát do roka se těchto cvičení účastní. Nejčastěji byla odpověď 2x, a to už 4 spolky. Poté následovalo alespoň jednou za rok (3 spolky). Třikrát za rok se podobných cvičení účastní 2 spolky a jeden spolek se účastní těchto cvičení 5x do roka.

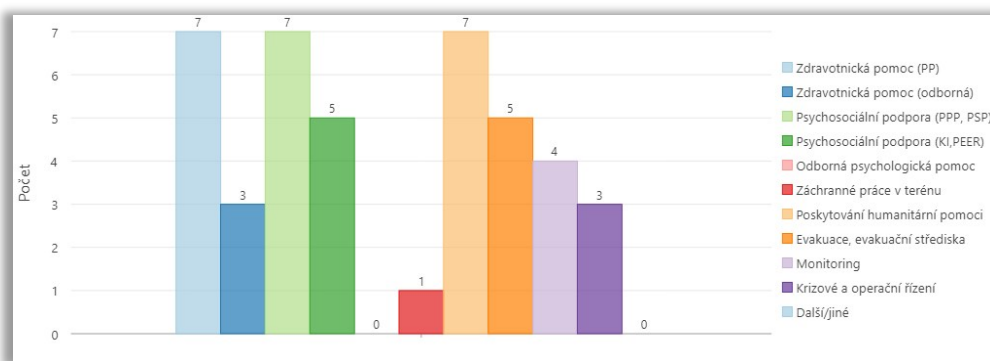

Graf 16 Znáznornění počtu odpovědí, zda se OS aktivně účastní cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)

Graf 17 Znáznornění odpovědí, kolikrát do roka se účastní cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)

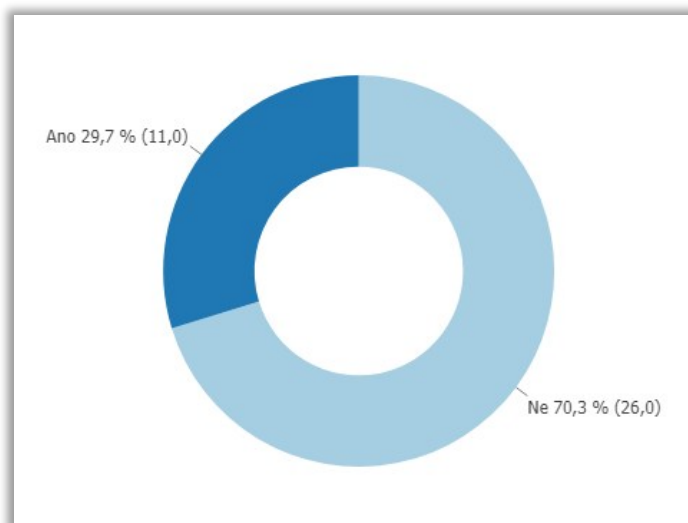
Následující graf ukazuje, jaké jsou nejčastější aktivity při společném cvičení s IZS, kterých se oblastní spolky účastní. Nejčastěji se jedná o poskytování zdravotnické první pomoci, psychosociální podpory a poskytování humanitární pomoci. Tyto aktivity provádí 7 spolků, které se aktivně zapojují do cvičení společně s IZS. Dalšími častými aktivitami jsou poskytování psychosociální podpory v oblasti krizové intervence nebo PEER podpory a budování evakuačního střediska či asistence při jeho provozu. Tyto aktivity provádí 5 spolků. Celkem 4 spolky se na cvičení zapojují i do monitoringu a tři spolky jsou aktivní také v odborné zdravotnické pomoci a v krizovém řízení. Jeden spolek se dále na společných cvičení s IZS aktivně zapojuje i do záchranných prací v terénu.

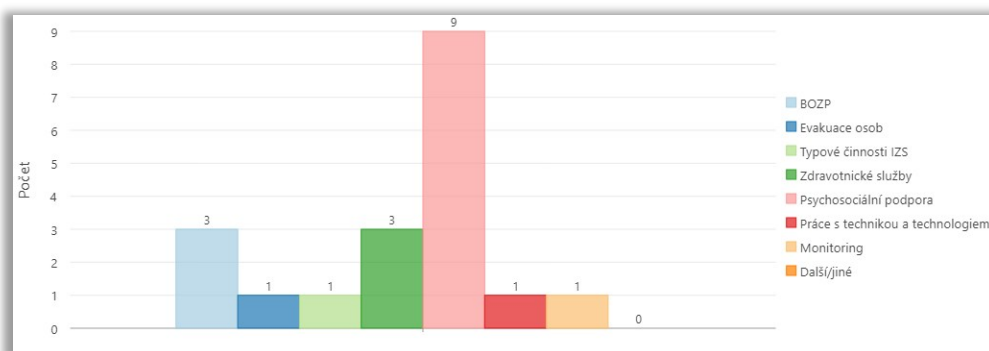
Graf 18 Znáznornění odpovědí, jakých aktivit se účastní na cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)

Podobně jako u cvičení, tak i v oblasti školení, které poskytuje IZS oblastním spolkům, bylo přes 70 % „Ne“ a necelých 20 % odpovědí „Ano“. Převážná část školení se týká oblasti psychosociální podpory. Tuto odpověď dalo 9 z 11 spolků, kterým složky IZS poskytují

školení. Po třech odpovědích se týkají školení v oblasti BOZP a zdravotnické služby. Zbylé odpovědi bylo pouze po jedné.

Graf 19 Znáznornění počtu odpovědí, zda IZS poskytuje oblastnímu spolkům školení (vlastní zdroj)

Graf 20 Znáznornění odpovědí, jaké školení IZS poskytuje oblastním spolkům (vlastní zdroj)

4.4 Posouzení připravenosti Českého červeného kříže v oblasti vzdělání

Český červený kříž v oblasti vzdělání a přípravy členů ČČK vykazuje jistou úroveň připravenosti. Některé oblasti však ukazují, že žádají určité zlepšení a systémové uchopení. Dotazníkové šetření odhalilo silné stránky současného systému připravenosti ale také zásadní nedostatky, které mohou připravenost ovlivnit.

Pro posouzení připravenosti Českého červeného kříže v oblasti vzdělání a přípravy členů ČČK jsou využita kvantitativní data z dotazníků, včetně otevřených dobrovolných otázek, podnětů a návrhů na zlepšení.

Silné stránky

Český červený kříž má silné postavení zejména díky své celoplošné působnosti na území celé České republiky. Většina oblastních spolků disponuje humanitárními jednotkami, které jsou určeny pro řešení mimořádných událostí. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že 78 % těchto spolků má zřízenou humanitární jednotku a členové těchto jednotek, ale i členové oblastních spolků, jsou ve většině případů připravováni k poskytování první pomoci při mimořádných událostech. Pozitivní je rovněž fakt, že řada spolků dodržuje požadavky směrnice č. 4/2012 o humanitárních jednotkách, která stanovuje minimální požadovanou úroveň odborné přípravy, a také směrnice č. 2/2006 o minimálních požadavcích na zdravotnické služby.

Významnou silnou stránkou je vysoký podíl odborně vzdělaných členů. Přibližně 86 % spolků uvedlo, že disponuje členy se zdravotnickým vzděláním, a to zejména zdravotními sestrami, záchranáři a lékaři. Některé spolky rovněž rozšiřují vzdělání svých členů v oblasti poskytování první pomoci prostřednictvím specializovaných kurzů, jako jsou Tactical First Responder nebo Basic Life Support. Další důležitou oblastí, které se ČČK systematicky věnuje, je psychosociální podpora. V této oblasti bylo vyškoleny 372 členů – od úrovně první psychické pomoci až po krizovou intervenci a peer podporu.

Přestože spolupráce s Integrovaným záchranným systémem není vysoká, část oblastních spolků se aktivně účastní cvičení organizovaných IZS anebo organizuje školení prováděná složkami IZS. Dovednosti a zkušenosti z těchto cvičení se tak mohou sdílet i napříč dalšími spolky.

Slabé stránky

Nejvýznamnější slabou stránkou je nedostatečná pravidelnost a rozsah školení a cvičení v základních oblastech činnosti ČČK, jako je evakuace, týlové zabezpečení, bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) či práce s technikou. Mnoho spolků těmto aktivitám nevěnuje pozornost, což může ohrozit praktickou připravenost členů. Částečným vysvětlením může být skutečnost, že ČČK není základní složkou IZS a bývá povoláván především při rozsáhlejších událostech. Dále se negativně projevuje rotace členů – přicházejí noví dobrovolníci, zatímco zkušení členové často svou činnost omezují nebo ukončují.

oblasti zdravotní péče disponuje ČČK velkým počtem odborníků, v oblasti duševního zdraví je to naopak. Odborníky na duševní zdraví (psychology, sociální pracovníky apod.) má pouze menšina spolků. Dalším slabým místem je rozdílná úroveň kvalifikace. Více než 40 % spolků má nastavenou nižší kvalifikaci pro tyto činnosti anebo ji nemá stanovenou vůbec. To může vést k nejednotné kvalitě poskytovaných služeb.

Příležitosti

Za významné příležitosti lze považovat rozšíření spolupráce s IZS a dalšími odborníky, které by mohlo přispět k pravidelnému výcviku a vyšší praktické připravenosti. V dotazníkovém šetření byla rovněž zmiňována potřeba vytvořit jednotnou metodiku a sjednotit školící normy napříč oblastními spolky. Mezi nejčastěji zmiňované oblasti pro rozvoj patří odborné dovednosti v poskytování první pomoci, práce s technikou a technologiemi a řízení a koordinace zásahů.

Hrozby

Mezi hlavní hrozby patří především selhání při mimořádné události z důvodu nedostatečného výcviku nebo nízkého počtu připravených členů, zejména v některých lokalitách. To zapříčiňuje nerovnoměrnou úroveň připravenosti mezi kraji, která může způsobit nesoulad při krizích. Dalšími riziky jsou ztráta motivace členů, kdy nemají možnost dalšího rozvoje dovedností a vzdělání, nedostatek finančních prostředků na vzdělávání a také pracovní vyčerpání odborníků v místě události, což omezuje jejich dostupnost pro nasazení v rámci ČČK. V neposlední řadě se jako důležitá oblast rozvoje jeví i pátrací služba ČČK, jejíž význam může výrazně vzrůst v souvislosti s hrozbou ozbrojených konfliktů.

Tabulka 3 SWOT analýza připravenosti ČČK v oblasti vzdělání a přípravy členů

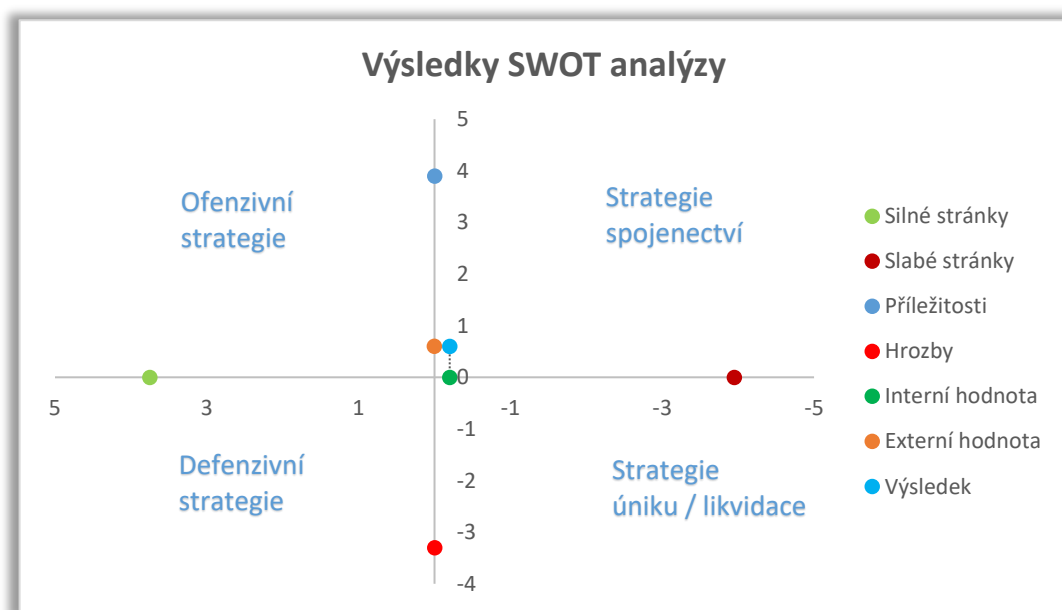
Silné stránky	Slabé stránky
• Územní působnost • Humanitární jednotky • Odborná zdravotnická pomoc • Výcvik ve zdravotnické první pomoci • Systematické školení psychosociální podpory • Spolupráce s IZS (částečně) • Rozvoj specializovaných školení v první pomoci	• Nejednotnost v kvalifikaci pro poskytování první pomoci a psychosociální podpoře • Nedostatek odborníků na duševní zdraví • Nízká příprava v základních činnostech • Chybějící systematické školení v dalších činnostech (monitoring) • Nedostatečná příprava v BOZP • Nízká spolupráce s IZS
Příležitosti	Hrozby
• Vytvoření nových školicích modulů • Posílení kapacit v oblasti psychické pomoci • Posílení spolupráce s IZS • Vytvoření metodik pro další činnosti • Vytvoření centrálních norem pro odbornou přípravu humanitárních jednotek	• Riziko selhání při mimořádných událostech v některých lokalitách • Ztráta motivace členů bez dalšího rozvoje vzdělání • Nerovnoměrná připravenost mezi kraji • Finanční náročnost • Pracovní povinnosti odborníků na danou oblast

Posouzení SWOT analýzy

Jako nejvhodnější strategie podle výsledků SWOT analýzy vychází strategie spojení. Ta se zaměřuje na využití silných stránek organizace k aktivnímu naplnění identifikovaných příležitostí. ČČK disponuje rozsáhlou členskou základnou, včetně odborně vzdělaných členů a systematickým školením. Zároveň existují významné příležitosti pro další rozvoj ve formě spolupráce s IZS.

Hlavním cílem strategie spojení je propojení těchto silných vnitřních zdrojů s externími příležitostmi a vytvoření prostředí pro dlouhodobý rozvoj připravenosti a profesionalizace ČČK. Tato strategie zahrnuje:

- Navazování a prohlubování spolupráce s IZS a dalšími klíčovými institucemi, zaměřené na společné vzdělávací aktivity a cvičení.
- Vytváření jednotných metodik a školicích standardů, které by sjednotily úroveň přípravy napříč oblastními spolky.
- Rozšiřování školení v oblasti první pomoci, psychosociální podpory a krizové intervence, včetně specializovaných kurzů (např. Tactical First Responder).
- Využití odborného potenciálu stávajících členů k vedení kurzů a mentorování nových dobrovolníků.
- Posílení kapacit v oblasti psychologické pomoci a budování odborných týmů v regionech.

Graf 21 Graf výsledku SWOT analýzy pro vzdělání a přípravu členů ČČK (vlastní zdroj)

4.5 Materiálně-technická připravenost Českého červeného kříže

Pro posouzení připravenosti v jednotlivých krajích byla zvolena metoda „syntéza“, která umožňuje kombinovat více ukazatelů do jednoho souhrnného indexu. Tento index následně slouží k zařazení krajů do tří skupin: nízká, střední a vysoká připravenost.

Pro výpočet připravenosti jsou využita data z dotazníků, která jsou rozřazena do tří skupin činností: zdravotnická pomoc, evakuace a týlové zabezpečení a humanitární pomoc. Materiálu a vybavení v každé činnosti byla přiřazena váha podle důležitosti. Počty byly vynásobeny touto vahou a poté sečteny. Následně byly děleny počtem nepřijatelných rizik podle analýzy rizik na úrovni krajů. Při těchto rizicích je nutné přijímat opatření a je u nich pravděpodobnost vyhlášení krizového stavu. Tedy je zde i velká pravděpodobnost aktivace Českého červeného kříže a provádění jeho činností.

Pro vizualizaci výsledků bylo použito softwarové prostředí ArcGIS Pro. Pro vizualizaci výsledného indexu připravenosti krajů byla zvolena metoda Natural Breaks (Jenksova optimalizace). Tato metoda identifikuje přirozené hranice v rozložení dat a rozděluje je do skupin tak, aby byly minimalizovány rozdíly uvnitř jednotlivých tříd a zároveň maximalizovány rozdíly mezi nimi. Je vhodná v případech, kdy data nevykazují rovnoměrné rozložení.

Kraje, ze kterých nejsou data z dotazníkového šetření, byly záměrně vynechány, neboť by výsledky byly nulové. To by neodpovídalo reálnému stavu, protože v kraji působí i další oblastní spolky, které se dotazníkového šetření neúčastnily.

4.5.1 Zdravotnická pomoc

Tabulka 4 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro zdravotnickou pomoc (vlastní zdroj)

	Materiál/vybavení (V)	Váha (w)
a	Lehátka pro raněné	0,35
b	Stany a přístřešky pro stanoviště první pomoci	0,25
c	Nosítka pro přesun raněných	0,2
d	Vozidla pro přepravu raněných a nemocných	0,1
e	Stany pro zřízení polní nemocnice	0,05
f	Vozidla rychlé zdravotnické pomoci	0,05
	Σ	1

Stany a přístřešky pro zřízení stanoviště první pomoci jsou často využívány v místě události pro poskytování první pomoci zasaženým obyvatelům, zasahujícím složkám nebo dobrovolníkům. Díky stanovištím je první pomoc dostupnější a efektivnější. Stany mohou dále sloužit i pro odpočinek nebo pro provádění psychosociální podpory.

Lehátka pro raněné slouží k uložení raněné osoby při provádění ošetření nebo čekání na zdravotnickou záchrannou službu. Jsou běžnou součástí stanovišť první pomoci. Mohou také sloužit k odpočinku zasahujících složek.

Nosítka pro přesun raněných jsou důležitá v případě, že zraněná osoba není schopna sama dojít nebo se sama přepravit do stanoviště první pomoci. Nosítka mohou také sloužit jako improvizované lehátko.

Vozidla pro přepravu raněných a nemocných, neboli též DRNR, slouží k přepravě raněných osob do nemocnic nebo do stanoviště první pomoci. Mohou být také využita pro přesun zdravotnického personálu a materiálu nebo sloužit jako mobilní stanoviště první pomoci.

Stany pro zřízení polní nemocnice nejsou v České republice běžně využívány z důvodu dostupné vzdálenosti obcí, ve kterých se nachází zdravotnická zařízení nebo budovy pro zřízení evakuačních středisek. Nicméně jsou součástí i vybavení Českého červeného kříže a mohou sloužit jako stanoviště první pomoci s větším počtem lůžek, přechodné evakuační středisko nebo jako bod odolnosti (strong point) pro odpočinek obyvatel a zasahujících složek.

Vozidla rychlé zdravotnické pomoci nejsou běžnou součástí Českého červeného kříže, i když jimi disponují některé spolky. Ve většině případů však slouží převážně jako mobilní stanoviště první pomoci, nikoliv jako vozidla RZP. Mohou sloužit jako podpora zdravotnické záchranné služby.

Výpočet indexu připravenosti zdravotnické pomoci

Index připravenosti byl vypočítán jako suma součinů vybavení s vahou a následně vydělen počtem nepřijatelných rizik podle grafu č. 1. Kód v jazyce Arcade, použitý v ArcGIS Pro pro výpočet ostatních krajů, je vložen v příloze P II.

$$Index_P = \frac{\sum_{i=1}^n (V_i * w_i)}{R}$$

Index_P – index připravenosti

V_i – počet vybavení

w_i – váha důležitosti

n – celkový počet

R – nepřijatelné riziko (graf č. 1)

Výpočet indexu připravenosti pro Jihočeský kraj:

Tabulka 5 Výsledky dotazníkového řešení zdravotnické pomoci za Jihočeský kraj a počet nepřijatelných rizik (vlastní zdroj)

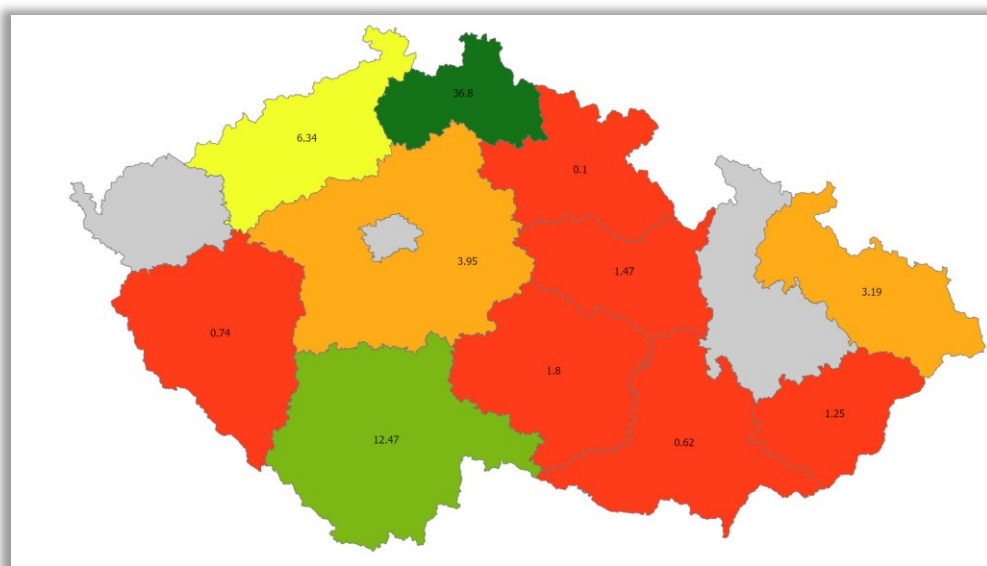
Kraj	a	b	c	d	e	f	R
Jihočeský kraj	6	304	21	1	0	0	9

$$Index_{PJČK} = ((6*0,35)+(304*0,25)+(21*0,2)+(1*0,1)+(0*0,05)+(0*0,05))/9 = 12,47$$

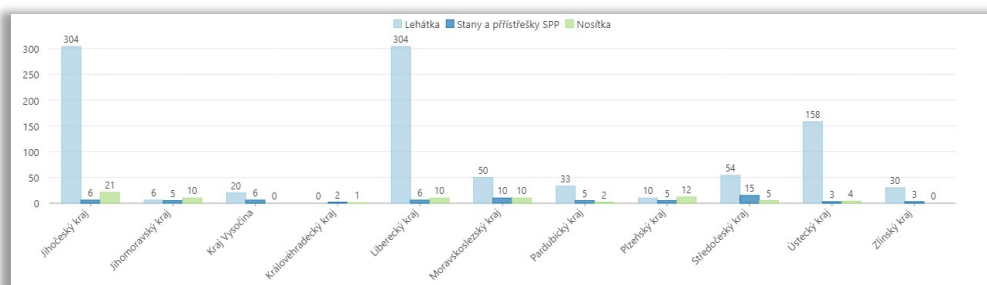
Výsledky všech krajů jsou uvedené v tabulce.

Tabulka 6 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro poskytování zdravotnické pomoci za všechny kraje, účastněné v dotazníkového šetření, včetně výsledků dotazníkového řešení (vlastní zdroj)

Kraj	a	b	c	d	e	f	R	Index_P
Jihočeský kraj	6	304	21	1	0	0	9	12,47
Jihomoravský kraj	5	6	10	2	0	0	9	0,62
Kraj Vysočina	6	20	0	5	0	0	5	1,8
Královéhradecký kraj	2	0	1	1	0	0	8	0,1
Liberecký kraj	6	304	10	4	0	2	3	36,8
Moravskoslezský kraj	10	50	10	2	1	2	7	3,19
Pardubický kraj	5	33	2	0	0	1	9	1,47
Plzeňský kraj	5	10	12	2	0	0	10	0,74
Středočeský kraj	15	54	5	0	1	0	6	3,95
Ústecký kraj	3	158	4	2	1	0	9	6,34
Zlínský kraj	3	30	0	0	0	0	9	1,25

Obrázek 10 Grafické znázornění připravenosti zdravotnické pomoci v kraji. (vlastní zdroj)

Graf 22 Graf zobrazující množství tří základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)

4.5.2 Evakuace a týlové zabezpečení

Tabulka 7 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro evakuaci a týlové zabezpečení (vlastní zdroj)

	Materiál/vybavení (V)	Váha (w)
a	Zajištění teplých a studených nápojů – osoby/24 hodin	0,275
b	Zajištění teplé a studené stravy – osoby/24 hodin	0,25
c	Lůžka pro evakuované osoby	0,2
d	Generátor elektrické energie > 5kW	0,1
e	Vozidla pro přepravu evakuovaných (více jak 9 místně, včetně)	0,075
f	Velkokapacitní stan pro evakuované osoby	0,05
g	Vytápění do evakuačního stanu	0,025
h	Klimatizace do evakuačního stanu	0,025
	Σ	1

Zajištění teplé či studené stravy nebo nápojů je zásadní součástí týlového zabezpečení nebo evakuačních středisek. Jedná se o základní potřeby člověka a má pozitivní vliv na psychický stav evakuovaných osob nebo zasahujících složek. Stravování a nápoje by měly být zajištěny pro všechny osoby v evakuačním středisku, a to minimálně jednou teplou stravou denně.

Lůžka poskytují pohodlí a umožňují spánek a odpočinek evakuovaným osobám nebo zasahujícím složkám a mohou být využita pro základní zdravotní ošetření. Při déle trvající evakuaci jsou pohodlnější než jiné alternativní možnosti.

Generátor elektrické energie je klíčový pro provoz zařízení v případě výpadku elektrické energie. Generátor s výkonem nad 5 kW umožňuje bezpečný provoz většího počtu zařízení a zároveň zachovává plynulý chod.

Vozidla pro přepravu evakuovaných, která jsou vícemístná, umožňují transport více osob z ohrožené oblasti. I když členové ČČK většinou nejsou přímo zapojeni do evakuace, mohou přepravou osob poskytnout podporu zasahujícím složkám IZS a zároveň využít vozidla i pro přepravu materiálu.

Velkokapacitní stan pro evakuované slouží jako základní přístřeší, pokud není možnost okamžitého ubytování v budově. V ČR nejsou tyto stany pro tyto účely často využívány, ale mohou sloužit jako podpůrný objekt pro distribuci stravy, registraci evakuovaných nebo poskytnutí základní péče. Součástí těchto stanů může být **vytápění nebo klimatizace** podle ročního období. Pokud stany nejsou primárně určeny pro evakuaci nebo například jako jídelna pro distribuci stravy, není tato technika nutná.

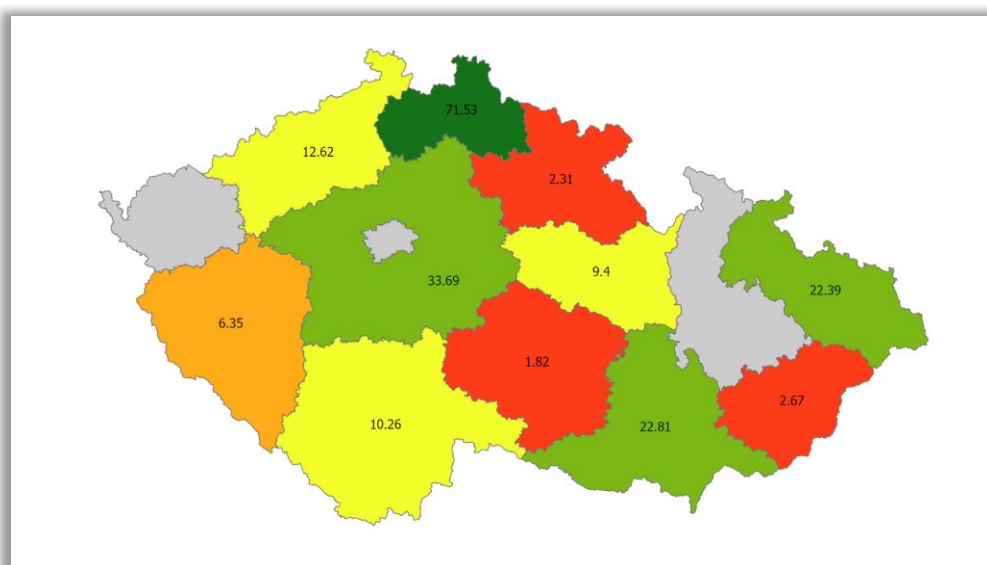
Výpočet indexu připravenosti evakuace a týlové zabezpečení

Index připravenosti byl vypočítán stejně jako u zdravotnické pomoci, tedy jako suma součinů vybavení s vahou a následně vydělen počtem nepřijatelných rizik podle grafu č. 1. Kromě zmíněného vybavení byly k dané rovnici ještě připočítány čtyři typy vybavení (y_1 – vybavení pro přípravu teplých jídel, y_2 – vybavení pro přípravu teplých nápojů, y_3 – velkoobjemová nádrž na pitnou vodu a y_4 – mobilní sociální zařízení (WC nebo sprchy)). Pokud daný kraj tímto vybavením disponuje, byl k rovnici připočítán počet každého vybavení. Zdrojový kód v jazyce Arcade pro ArcGIS je stejný jako u činnosti zdravotnické pomoci.

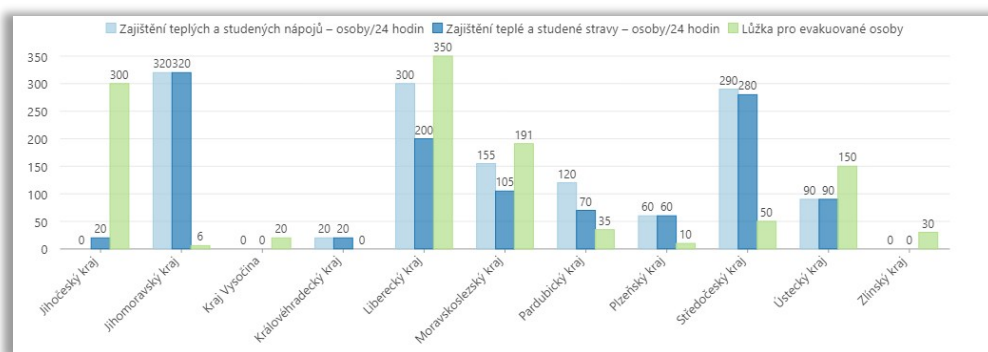
$$Index_p = \frac{\sum_{i=1}^n (V_i * w_1)}{R} + y_1 + y_2 + y_3 + y_4$$

Tabulka 8 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro evakuaci a týlové zabezpečení za všechny kraje, účastněné v dotazníkového šetření, včetně výsledků dotazníkového šetření (vlastní zdroj)

Kraj	a	b	c	d	e	f	g	h	y ₁	y ₂	y ₃	y ₄	R	Index _P
Jihočeský kraj	20	0	300	2	0	2	2	0	1	2	0	0	9	10,26
Jihomoravský kraj	320	320	6	1	0	0	0	0	2	2	0	0	9	22,81
Kraj Vysočina	0	0	20	1	0	0	0	0	0	1	0	0	5	1,82
Královéhradecký kraj	20	20	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	8	2,31
Liberecký kraj	200	300	350	0	0	0	2	2	2	2	0	0	3	71,53
Moravskoslezský kraj	105	155	191	5	0	2	3	0	1	3	2	1	7	22,39
Pardubický kraj	70	120	35	0	0	0	2	1	1	2	0	0	9	9,4
Plzeňský kraj	60	60	10	0	0	0	0	0	1	1	1	0	10	6,35
Středočeský kraj	280	290	50	3	0	1	2	0	2	3	1	1	6	33,69
Ústecký kraj	90	90	150	2	1	0	2	0	2	2	0	0	9	12,62
Zlínský kraj	0	0	30	0	0	0	0	0	0	2	0	0	9	2,67

Obrázek 11 Grafické znázornění připravenosti evakuace a týlového zabezpečení v kraji. (vlastní zdroj)

Graf 23 Graf zobrazující množství tří základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)

4.5.3 Humanitární pomoc/nouzové přežití

Tabulka 9 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro humanitární pomoc/nouzové přežití (vlastní zdroj)

	Materiál/vybavení (V)	Váha (w)
a	Pitná voda	0,2625
b	Trvanlivé potraviny	0,2125
c	Hygienické potřeby	0,15
d	Deky/přikrývky/spacíky	0,15
e	Oblečení/obuv	0,1
f	Pleny pro děti a inkontinentní osoby	0,05
g	Invalidní vozíky	0,025
h	Elektrocentrály do 5kW	0,025
i	Přenosné vařiče	0,0125
j	Rodinné stany	0,0125
	Σ	1

Pitná voda a potraviny jsou základní potřebou člověka a jejich dostupnost je zásadní pro zajištění v nouzových situacích. Výhodou trvanlivých potravin je dlouhodobá skladovatelnost a snadná distribuce. Pitná voda má nejvyšší prioritu při humanitárních krizích. Proto mají potraviny a pitná voda největší váhu.

Hygienické potřeby jsou nezbytné pro zajištění základní hygieny. Ta je důležitá nejen pro komfort obyvatel, ale také pro prevenci a omezení šíření infekcí a nemocí, které se mohou vlivem krizových situací rychle šířit. Základní hygienické balíčky by měly obsahovat mýdlo, toaletní papír, dezinfekční prostředky, zubní kartáčky a pasty a další položky.

Deky a příkrývky jsou důležité pro zajištění tepla a odpočinku. Jsou nezbytné při ztrátě bydlení a nouzovém ubytování v evakuačním středisku nebo v případě, kdy se vyčkává na transport. Snižují riziko podchlazení.

Oblečení/obuv jsou potřebné pro případ ztráty majetku, kdy lidé často nemají přístup k této komoditě. Poskytnutí oblečení a obuvi zajistí udržení tepelného komfortu a hygieny.

Při mimořádných událostech je nutné myslet na zranitelné skupiny, jako jsou děti a senioři. Pro tyto skupiny je nutné zajistit i další hygienické potřeby, jako jsou **pleny**. Absence těchto položek může mít výrazný dopad na zdraví a důstojnost daných skupin.

Invalidní vozíky pomáhají v mobilitě osobám se sníženou schopností pohybu. Jejich dostupnost může být klíčová pro zachování samostatnosti a bezpečného přesunu. Současně mohou pomoci lidem v této skupině, kteří vlivem mimořádné události přišli o svůj invalidní vozík.

Elektrocentrály do 5 kW jsou menší a mobilnější než velké zdroje energie, a proto jsou lépe skladovatelné a lépe se distribuují. Umožňují napájení základních zařízení, jako je osvětlení, komunikační technika nebo další drobná elektrická zařízení.

Přenosné vařiče umožňují ohřev potravin a vody. Jsou vhodné do míst, kde mimořádná událost ochromila energetickou infrastrukturu, jako je plyn a elektřina. Jsou malé a skladné. Společně s potravinami a pitnou vodou zvyšují komfort a odolnost obyvatel.

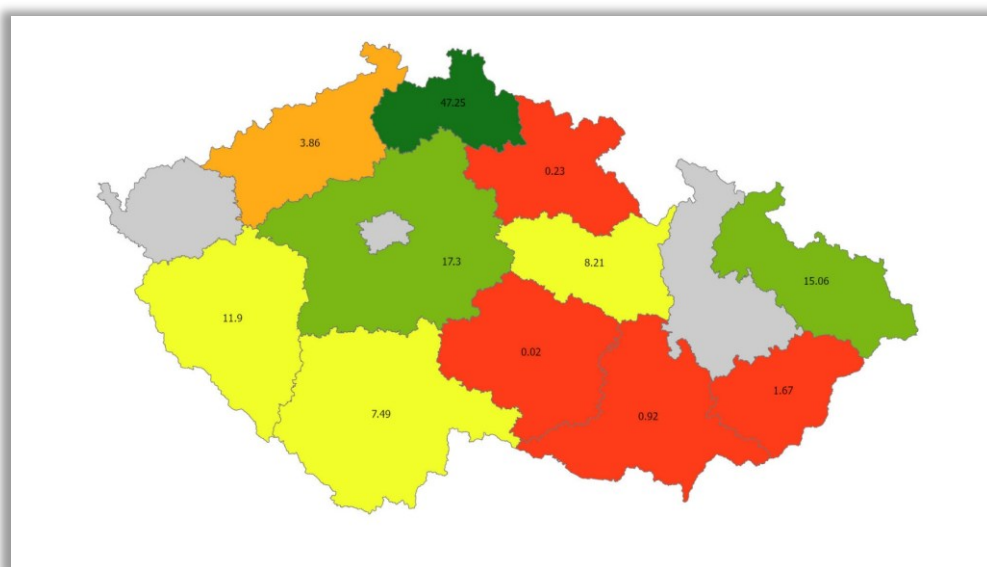
Rodinné stany slouží jako přechodné ubytování v situacích, kdy není možné využít budovy nebo velkokapacitní stany. V ČR nejsou běžně používány, ale stále jsou součástí zásob pro nouzové přežití obyvatelstva. Za příznivého počasí je mohou využít obyvatelé, kteří již pracují na obnově obydlí. Rodinné stany nejsou primárním prostředkem pro ubytování, ale mohou sloužit jako vhodný doplněk.

Výpočet indexu připravenosti evakuace a týlové zabezpečení

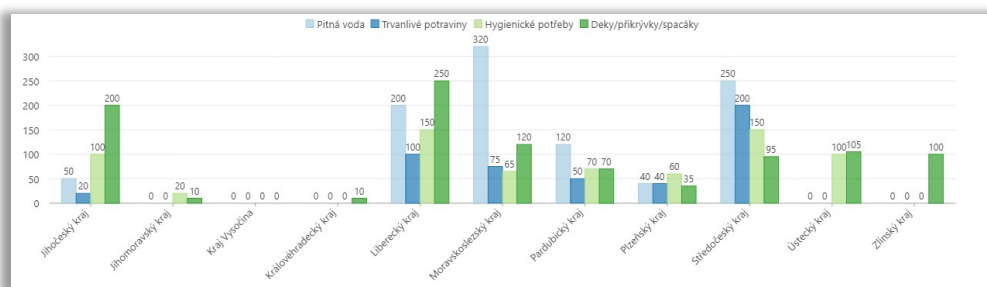
$$Index_p = \frac{\sum_{i=1}^n (V_i * w_1)}{R}$$

Tabulka 10 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro humanitární pomoc/nouzové přežití za všechny kraje, účastněné v dotazníkového šetření, včetně výsledků dotazníkového šetření (vlastní zdroj)

Kraj	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	R	Index_ P
Jihočeský kraj	50	20	100	20	50	200	20	0	2	0	9	7,49
Jihomoravský kraj	0	0	20	0	10	10	16	4	2	0	9	0,92
Kraj Vysočina	0	0	0	0	0	0	5	1	0	0	5	0,02
Královéhradecký kraj	0	0	0	0	0	10	3	0	1	0	8	0,23
Liberecký kraj	200	100	150	50	50	250	15	3	5	0	3	47,25
Moravskoslezský kraj	320	75	65	65	23	120	0	6	6	0	7	15,06
Pardubický kraj	120	50	70	70	70	70	6	2	2	0	9	8,21
Plzeňský kraj	40	40	60	250	20	35	6	7	7	2	10	11,9
Středočeský kraj	250	200	150	80	50	95	7	2	2	0	6	17,3
Ústecký kraj	0	0	100	0	0	105	1	2	2	1	9	3,86
Zlínský kraj	0	0	0	0	0	100	0	0	0	0	9	1,67

Obrázek 12 Grafické znázornění připravenosti humanitární pomoci v kraji. (vlastní zdroj)

Graf 24 Graf zobrazující množství čtyř základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)

4.5.4 Posouzení materiálně-technické připravenosti

Český červený kříž nemá interně stanovená kritéria pro připravenost v jednotlivých krajích ani na úrovni oblastních spolků. Tato kritéria nejsou ani definována zákonem. Pro úplné posouzení je nutné dále zpracovat analýzu rizik v jednotlivých krajích dotýkající se ČČK a stanovit kritéria pro určení připravenosti na úrovni spolků. Dalším faktorem neúplného posouzení připravenosti je také to, že dotazníkového šetření se neúčastnily všechny oblastní spolky. Ve výsledcích tedy chybí některé oblastní spolky z krajských měst nebo pověřených spolků.

Přesto lze částečně vyhodnotit, že připravenost v oblasti materiálně-technického vybavení pro základní činnosti ČČK je mezi kraji velmi rozdílná a již z uvedených dat lze vyhodnotit, že v některých oblastech je připravenost velmi nízká. Mezi faktory příčin této nízké připravenosti můžeme zařadit:

- nedostatečné věnování pozornosti v oblasti krizové připravenosti, nebo nedostatek metodiky pro oblasti materiálně-technické připravenosti
- nízká spolupráce s IZS a orgány KŘ,
- finanční náročnost, nízká spoluúčast místní samosprávy na financování potřebného vybavení,
- nízká podpora ze strany ústředí.

Pro zajištění zdravotnické pomoci má pouze 5 z 11 posuzovaných krajů alespoň jednu ze základních komodit v dostatečném množství, tedy lehátka pro raněné nebo stany pro zřízení stanoviště první pomoci. Zbylé kraje jimi disponují jen ve velmi malé míře, anebo nedisponují vůbec. Mezi posuzované vybavení není zahrnut základní zdravotnický materiál. Zde se předpokládá, že oblastní spolky disponují alespoň nějakým základem. V oblasti

evakuace a týlového zabezpečení jsou na tom kraje lépe. Až na tři kraje disponují spolky v kraji větším množstvím základního materiálu pro zřízení evakuačního střediska. Jedná se tedy o lehátka pro evakuované a zajištění teplé a studené stravy nebo nápojů. V poslední oblasti, tedy v humanitární pomoci, jsou kraje na tom podobně jako v oblasti zdravotní pomoci. Z posuzovaných krajů pouze šest z nich disponuje větším množstvím základních potřeb pro nouzové přežití. Jedná se převážně o vodu, potraviny, hygienické potřeby a deky nebo jiné přikrývky.

Do posouzení je nutné vzít v potaz i to, že v rámci reakce na mimořádné události spolupracují oblastní spolky s jinými spolky z jiných krajů v rámci takzvané „sousedské spolupráce“. Díky této spolupráci je možné přemístit potřebný materiál do místa události během několika hodin. Nicméně v prvních několika hodinách je spolek odkázán sám na sebe a na podporu ze strany samosprávy nebo IZS. Pokud tato podpora není v dané lokalitě nastavena, hrozí riziko neakceschopnosti oblastního spolku, což může mít negativní vliv na řešení mimořádné události i na celkovou situaci ve společnosti.

5 DOPORUČENÉ ZLEPŠENÍ PŘIPRAVENOSTI ČERVENÉHO KŘÍŽE

V poslední kapitole bude navrženo několik možných řešení na zlepšení krizové připravenosti Českého červeného kříže. Návrhy budou rozděleny do dvou částí – návrhy v oblasti školení a výcviku dobrovolníků a návrhy v oblasti materiálně-technické připravenosti.

5.1 Návrhy v oblasti školení a výcviku dobrovolníků

Český červený kříž má nastavený základní systém vzdělávání. Směrnice č. 4/2012 o humanitárních jednotkách a směrnice č. 2/2006 o minimálních požadavcích na zdravotnické služby stanovují minimální rozsah vzdělání a školení. Tyto směrnice jsou dodržovány v rámci zdravotnické pomoci a psychosociální podpory.

Český červený kříž působí při mimořádných událostech, což znamená, že se setkává s různými situacemi. Vytvoření modulu pro humanitární jednotku v oblasti zdravotnické pomoci při mimořádných událostech, který se bude zaměřovat nejen na základy první pomoci, ale také na asistenci zdravotnickým složkám a poskytování zdravotnické pomoci při větším počtu raněných, může zvýšit kvalifikaci zdravotníků a jejich přípravu na další situace, s nimiž se mohou setkat. Současně to může přispět k většímu zájmu o členství v ČČK a k větší spolupráci s IZS.

Tabulka 11 Příklad modulu výcviku zdravotníků při mimořádných událostech

Den	Blok	Témata
Den 1	Teorie	- Mimořádné události (povodně, terorismus, vlakové neštěstí) - Role a kompetence členů ČČK - Právní rámec o poskytování zdravotnické pomoci
	Prvotní kroky při zásahu – teorie, praxe	- Třídění raněných - Komunikace s IZS - Bezpečnost na místě zásahu
	Specifika zranění a první pomoci při mimořádných událostech	- Krvácení, šok, polytrauma, popáleniny - Pomoc při rozdrčení, zavalení - Improvizace při nedostatku materiálu
	Praktická modelová situace	- Modelový situace s větším počtem raněných - Práce v týmu, komunikace, časový tlak - Závěrečná reflexe, rozbor
Den 2	Pokročilé modelové simulace	- Povodně – evakuace, první pomoc v terénu, základní potřeby - Výbuch v městské zástavbě – krizová situace ve městě
	Psychohygiena	- Psychohygiena pro zasahující - Komunikace s oběťmi mimořádné události
	Koordinace	- Evidence raněných, základní dokumentace - Zásady sdílení informací, spolupráce s ostatními složkami - Logistika
	Závěrečná simulace	- Komplexní zásah - Vyhodnocení - Sebehodnocení, zpětná vazba

V oblasti psychosociální podpory došlo v ČČK k velkému rozvoji. Bylo vytvořeno několik modulů školení v této oblasti a bylo také proškoleno několik desítek členů v krizové intervenci a PEER podpoře. Nedostatek přetrvává v odborné části psychosociální podpory, tedy v oblasti psychologické pomoci. Navázání spolupráce s psychology, kteří budou pod Českým červeným křížem působit při mimořádných událostech a rozvíjet znalosti členů ČČK v této oblasti, napomůže ke zvýšení efektivity psychosociální podpory lidem zasaženým mimořádnou událostí anebo zasahujícím složkám.

Zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku Červeného kříže, společně se stanovami ČČK a Konceptí připravenosti, stanovují základní činnosti ČČK při mimořádných událostech. Mezi tyto hlavní činnosti patří zdravotnická pomoc, asistence nebo vybudování evakuačních středisek a týlového zabezpečení a poskytování humanitární pomoci. ČČK není základní složkou IZS, a proto se členové organizace často nedostávají do situací, kdy by tyto činnosti mohli provádět. Dochází také často k rotaci členů, kdy přicházejí noví, méně zkušení členové. Pro získání praktických i teoretických znalostí je tedy nutné věnovat pozornost praktickému i teoretickému výcviku v základních činnostech. Výsledky dotazníkového šetření dokazují, že výcvik základních činností ČČK většina spolků neprovádí alespoň jednou za rok. Současně dochází i k rozvoji nových činností, ke kterým zatím nejsou vytvořeny metodické manuály. Přínosem by bylo právě vytvoření praktických metodických manuálů pro výcvik a školení v základních činnostech. Současně by bylo přínosem centrálně nařízené a organizované prověřovací cvičení na území krajů. Centrálně nastavené metodiky a pravidelně prováděná cvičení by minimalizovala rozdíly v připravenosti mezi kraji.

Větší důraz je také potřeba věnovat spolupráci se složkami IZS. V minulosti byl ČČK aktivován pro poskytování pomoci při mimořádných událostech, což nasvědčuje tomu, že se IZS při těchto událostech na ČČK obrací. Aby byla spolupráce efektivní, je potřeba spolupracovat i v době mimo mimořádné události. Společná cvičení, při nichž budou členové ČČK aktivně zapojeni, zvýší jejich odbornost a ukotví jejich kompetence.

Český červený kříž by mohl být velkým přínosem při řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, nejen v oblasti týlového zabezpečení, na které bývá často povoláván, ale i v oblasti první pomoci. Členové ČČK mohou zajistit dostatečnou péči v oblasti první pomoci, například vybudováním stanovišť první pomoci přímo v nebo poblíž zasažené oblasti. Zdravotnické a záchranné složky IZS tak mohou předávat lehce raněné do péče ČČK a tím si uvolnit zdroje pro péči o těžce raněné. Příprava členů ČČK mimo mimořádné

události povede k proškolení zdravotníků v určení bezpečného místa pro stanoviště ČČK, stanovení omezení a kompetencí a současně mohou být k dispozici pro okamžitou podporu základních složek IZS.

5.2 Návrhy v oblasti materiálně-technické připravenosti

Aby bylo možné definovat minimální požadavky na vybavení v daných lokalitách, je nutné provést analýzu rizik dotýkající se ČČK v dané oblasti. V této analýze je potřeba posoudit všeobecná rizika v dané oblasti, počet mimořádných událostí a krizových situací za několik let, počet nasazení členů, demografii a spolupráci s IZS a samosprávou. Po provedení analýzy lze stanovit minimální rozsah vybavení, aby byl oblastní spolek v dané lokalitě akceschopný a alespoň po nějakou dobu soběstačný. V rámci ústředí by bylo vhodné zpracovat dokument, který by stanovil alespoň základní minimum v oblasti materiálně-technické připravenosti a určil kritéria pro její posouzení.

I když by v současné době dle interní směrnice měly být zřízeny pohotovostní sklady, není zcela pod centrální kontrolou obsah těchto skladů. Jednou z variant je vytvoření dvou až tří centrálních skladů humanitární pomoci, zřizovaných ústředím ČČK. Výhodou těchto centrálních skladů je, že budou pod správou ústředí, a tím bude zajištěna i kontrola nad množstvím vybavení dle stanoveného minima. Současně tyto sklady usnadní logistiku v případě mimořádné události. Zkušenosti z minulých mimořádných událostí ukazují, že skladovací prostory pohotovostních skladů často nevyhovují anebo nejsou k dispozici. Dále zkušenosti ukazují i to, že v případě sběru humanitární pomoci jsou sklady v místě zasažení často přetíženy přebíráním materiálu a velké množství dopravy zatěžuje i dopravní infrastrukturu. Centrální sklad by tak mohl sloužit i jako hlavní sběrné místo a doprava na místo události by byla řešena kamionovou dopravou dle požadavků z místa zásahu.

Věnování větší pozornosti připravenosti při mimořádných událostech, ať už v oblasti personální nebo materiální, snižuje riziko neakceschopnosti ČČK v dané lokalitě, zvyšuje jeho soběstačnost a má pozitivní vliv na ochranu obyvatelstva. Český červený kříž jako humanitární organizace se musí více zabývat oblastí nouzového přežití a věnovat větší pozornost materiálnímu vybavení.

ZÁVĚR

Tato práce pojednává o činnostech Českého červeného kříže a jeho připravenosti na mimořádné události a krizové situace. Zaměřuje se především na vzdělání a přípravu členů ČČK a na materiálně-technické zabezpečení.

Cílem práce bylo posoudit přípravu členů ČČK na mimořádné události v činnostech, ke kterým se organizace zavazuje v rámci zákonů, stanov a spolupráce s IZS a dalšími orgány. Za pomoci dotazníkového šetření byla také identifikována kvantitativní data o počtech odborně vzdělaných členů v oblasti zdravotnictví a psychologické pomoci a o četnosti přípravy členů v jednotlivých činnostech, jako je evakuace, týlové zabezpečení nebo monitoring.

Teoretická část osvětluje činnost Českého červeného kříže, jeho vznik a historii, a dále pojednává o legislativě a interních dokumentech, kterými se ČČK zavazuje. Představuje také dvě mimořádné události velkého rozsahu, při nichž byli členové ČČK nasazeni. Při těchto událostech prováděli humanitární pomoc formou zajištění základních potřeb, asistence na evakuačních střediscích nebo poskytování psychosociální podpory. Dále jsou v teoretické části zmapovány hrozby, které jsou uvedeny v analýze hrozeb pro Českou republiku. Tyto hrozby jsou dále rozděleny i do krajů, podle kterých je v praktické části stanovena připravenost ČČK na krajské úrovni.

V praktické části byly zvoleny dvě metody hodnocení dotazníkového šetření. První, která se zaměřovala na vzdělání a přípravu členů ČČK, byla SWOT analýza. Základem bylo zhodnotit, zda jednotlivé spolky dodržují směrnici stanovené požadavky na kvalifikaci členů v oblasti zdravotnické pomoci a psychosociální podpory. Dále se vyhodnocovalo, zda jsou členové pravidelně školeni a cvičeni v činnostech ČČK, které jsou uvedeny ve stanovách a v Konceptu krizové připravenosti. Poslední zhodnocení se týkalo spolupráce s IZS. V této části bylo prokázáno, že spolky mají poměrně vysoký počet členů s odborností na zdravotnickou pomoc. V oblasti psychosociální podpory je tento počet poměrně nízký, i když se provádí systematické školení v oblasti psychosociální podpory a krizové intervence. Větší riziko bylo identifikováno v oblasti odborné činnosti při mimořádných událostech a ve spolupráci, aktivním zapojení nebo školení s IZS. Výsledky ukazují, že více než 60 % spolků nemá pravidelné školení nebo cvičení v základních dovednostech a v BOZP. Stejně tak více než 70 % spolků není aktivně zapojováno do společného cvičení s IZS.

Tato část může být velkým přínosem pro Úřad Českého červeného kříže, neboť dokazuje nerovnoměrnost připravenosti členů v jednotlivých krajích a současně byly v dotazníkovém šetření uvedeny žádosti od oblastních spolků k větší centralizaci metodického vedení. Dále pak nízká míra spolupráce s IZS může mít negativní dopad na ochranu obyvatelstva a společnost jako takovou. Během mimořádné události je nutné věnovat pozornost nezraněným nebo lehce zraněným osobám. Záchranné složky IZS jsou často zaneprázdněné a vytížené poskytováním péče o vážně raněné osoby, a není tedy v jejich silách zajistit dostatečnou péči nezraněným nebo lehce zraněným osobám. Větší spolupráce ČČK s IZS může pozitivně ovlivnit řešení mimořádných událostí, pokud se členové ČČK zvládnou postarat o tyto osoby. To by mělo pozitivní vliv na celou společnost. Aby členové ČČK byli efektivně připraveni na události velkého rozsahu a efektivně poskytovali pomoc a podporu zasaženým osobám a složkám IZS, je nutná jejich příprava v době mimo mimořádné události.

Druhá část praktické části se věnuje materiálně-technickému zabezpečení. Nebylo možné určit přesnou míru připravenosti, protože pro toto posouzení je nutné stanovit pevná kritéria, která budou sloužit jako základ pro určení připravenosti. Český červený kříž nemá ve svých interních dokumentech stanoven druh a množství materiálu, kterým musí oblastní spolky, ať už na úrovni kraje nebo lokální úrovni, disponovat. Rozdílnost je také v počtech nepřijatelných rizik v krajích a v počtu mimořádných událostí, při kterých byl ČČK v daném kraji aktivován. Tato část praktické části je pro mě ale velkým přínosem do budoucna, v případě dalšího studia.

Nízký index připravenosti, který vyšel v několika krajích, může mít negativní vliv na vývoj pomoci při mimořádných událostech. V případě potřeby zajištění základních potřeb anebo vybavení pro zřízení evakuačního střediska by mohlo dojít k velkému časovému prodloužení. Současně může mimořádná událost zasáhnout i zdroje obce nebo kraje se základním vybavením nebo s nouzovými zásobami, což bude mít negativní dopad na ochranu obyvatelstva. Zajištění rovnoměrných zásob pro oblastní spolky, nebo alespoň na úrovni krajů, může napomoci posílit prostředky pro nouzové přežití a také zajistit podporu obcím, krajům a IZS. Současně to zajistí větší samostatnost oblastních spolků, kdy nebudou muset spoléhat na vybavení, které jim poskytne obec nebo kraj. Rychlejší a efektivnější reakce by tak měla velký pozitivní účinek na společnost.

Na základě zjištěných výsledků lze říct, že Český červený kříž je v mnoha oblastech dostatečně připraven, hlavně v oblasti členské základny a v přípravě členů. Současně ale

výsledky dokazují, že je potřeba věnovat větší pozornost spolupráci s IZS a zajištění dostatečného materiálně-technického vybavení.

Práce přináší datově podložené posouzení připravenosti Českého červeného kříže na mimořádné události, přičemž odhaluje rozdíly mezi kraji, převážně v oblasti materiálně-technické připravenosti. Využití kvantitativního šetření a analytických metod, jako je SWOT a syntéza, poskytuje prakticky využitelná doporučení ke zvýšení připravenosti humanitární pomoci, která mohou být využita ústředím ČČK pro cílené zlepšení vzdělávání, výcviku i materiální vybavenosti. Práce tak přispívá k posílení odolnosti České republiky a zajištění adekvátní podpory obyvatelstva při katastrofách.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ANTUŠÁK, Emil a VILÁŠEK, Josef, 2016. *Základy teorie krizového managementu*. Online. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3443-2. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/zaklady-teorie-krizoveho-managementu-5709/>.

ASOCIACE ZÁCHRANNÝ KRUH, Z.S., 2024. *Jaké jsou dopady mimořádných událostí?* Online. ASOCIACE ZÁCHRANNÝ KRUH, Z.S. Záchranný kruh. Dostupné také z: <https://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne-udalosti/obecne-informace/jake-jsou-dopady-mimoradnych-udalosti.html>.

ČESKO, 1992. Zákon č. 126/1992 ze dne 5. března 1992: Zákon o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži. Online. In: *Sbírka zákonů*. Částka 30. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1992/126?zalozka=text>.

ČESKO, 2000a. Zákon č. 239/2000 Sb. ze dne 28. června 2000: o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Online. In: *Sbírka zákonů*. Částka 73. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/239?zalozka=text>.

ČESKO, 2000b. Zákon 240/2000 Sb., ze dne 28. června 2000: o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). Online. In: *Sbírka zákonů*. Částka 73. Dostupné také z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2000/240/2024-01-01?zalozka=text>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 1993. *Stanovy Českého červeného kříže*. Online. Praha. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/files/files/cz/stanovy/stanovy.pdf>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2000. *Humanitární jednotky ČČK*. Online. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. Český červený kříž: Oficiální stránky Českého červeného kříže. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/humanitarni-jednotky>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2006. *Směrnice ČČK č. 2/2006: Směrnice ČČK o minimálních požadavcích na zdravotnické služby*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2012a. *TČ-02 Katalogový soubor typové činnosti Český červený kříž: Evakuace a nouzové ubytování*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2012b. *Směrnice ČČK č. 4/2012: Směrnice ČČK o humanitárních jednotkách ČČK*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2013a. *TČ-01 Katalogový soubor typové činnosti Český červený kříž: Operační řízení*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2013b. *TČ-03 Katalogový soubor typové činnosti Český červený kříž: Sběr a distribuce humanitární pomoci*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2016. *Struktura Humanitární jednotky ČČK*. Online. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. Český červený kříž: Oficiální stránky Českého červeného kříže. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/struktura-humanitarnich-jednotek>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2017. *TČ-04 Katalogový soubor typové činnosti Český červený kříž: Radiokomunikace*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2019. *TU-01 Katalogový soubor typové události Český červený kříž: Povodeň*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2020. *Koronavirus v Česku: Červený kříž pomáhá*. Online. Praha. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/files/files/cz/tz/447.pdf>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2021. *Humanitární pomoc ČČK v ČR*. Online. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. Český červený kříž: Oficiální stránky Českého červeného kříže. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/humanitarni-pomoci-v-cr>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2023. *Směrnice ČČK č.1/2023: Směrnice ČČK o Ústředním krizovém týmu ČČK*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2024a. *Koncepce krizové připravenosti Českého červeného kříže*. Interní dokument. Praha.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2024b. *Pomáháme při i po ničivých povodních. Můžete pomáhat s námi!*. Online. ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ. Český červený kříž: Oficiální stránky Českého červeného kříže. Dostupné také z: <https://www.cervenykriz.eu/aktuality/povodne-2024>.

ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ, 2024c. *Uplynul již měsíc od chvíle, kdy se Českem prohnaly povodně*. Online, facebooková stránka. 2024-10-15. Dostupné také z: Facebook, <https://www.facebook.com/cervenykriz/posts/pfbid036gE1ioqzsWqB16LT3CNEAkXZ21zKDpq9y2njtCpLuYdDbfh2y6ieMot9NYnMBGapl>.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR JIHOMORAVSKÉHO KRAJE, 2023. *Dohoda o plánové pomoci na vyžádání*. Interní dokument.

HENDRYCH, Adam, 2017. Analýza rizik na úrovni kraje. In: ČESKÉ EKOLOGICKÉ MANAŽERSKÉ CENTRUM. *TVIP 2017*. Dostupné také z: <https://www.odpadoveforum.cz/TVIP2017/prispevky/206.pdf>.

JUKL, Marek a MAJRICOVÁ, Jana, 2019. *Století s Červeným křížem: 100 let Československého a Českého červeného kříže*. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-28-1.

JUKL, Marek, 2020. *Ženevské úmluvy, obyčeje a zásady humanitárního práva: (stručný přehled)*. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-31-1.

JUKL, Marek, 2022. *Znaky červeného kříže a červeného půlměsíce: jak zabezpečit jejich schopnost chránit a předcházet jejich zneužití*. Praha: Český červený kříž. ISBN 978-80-87729-19-9.

MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2015. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha. ISBN 978-80-86466-62-0.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2016a. Audit národní bezpečnosti. Online. In: . Praha. Dostupné také z: <https://mv.gov.cz/chh/soubor/audit-narodni-bezpecnosti.aspx>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR, 2016b. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Online. Praha. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx>.

PAULUS, František; KRÖMER, Antonín; PETR, Jan a ČERNÝ, Jaroslav, 2015. *Analýza hrozeb pro Českou republiku*. Online. Praha. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx>.

SOUČEK, Vladimír; STAŇOVÁ, Eva a LINHART, Martin, 2008. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení*. Praha.

ŠÍN, Robin, 2017. *Medicína katastrof*. Galén. ISBN 978-80-7492-342-5. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/medicina-katastrof-4933/>.

VILÁŠEK, Josef a FUS, Jan, 2022. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Druhé, upravené vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5514-7.

VILÁŠEK, Josef; FIALA, Miloš a VONDRÁŠEK, David, 2022. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Druhé, upravené vydání. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5092-0.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Znaký Červeného kříže a Červeného půlměsíce (Jukl, 2022)	16
Obrázek 2 Schéma operačního řízení ČČK (Český červený kříž, 2013a)	25
Obrázek 3 Operační středisko Ústředního krizového štábu ČČK v Praze (Zdroj: vlastní) .	28
Obrázek 4 Zajišťování humanitární pomoci po tornádu 2021 (Zdroj: vlastní).....	30
Obrázek 5 Zajišťování evakuačního střediska během povodní 2024 (Český červený kříž, 2024c).....	31
Obrázek 6 Provádění monitoringu a psychosociální podpory během povodní 2024 (Český červený kříž, 2024c).....	31
Obrázek 7 Počty členů v humanitárních jednotkách dle krajů (vlastní zdroj)	42
Obrázek 8 Počty členů připravování na mimořádné události v oblasti první pomoci (vlastní zdroj)	45
Obrázek 9 Počet vyškolených v oblasti psychosociální podpory podle krajů (Data z Hlavního města Prahy nejsou k dispozici, nula tedy nezobrazuje skutečný počet vyškolených. (vlastní zdroj)	46
Obrázek 10 Grafické znázornění připravenosti zdravotnické pomoci v kraji. (vlastní zdroj)	63
Obrázek 11 Grafické znázornění připravenosti evakuace a týlového zabezpečení v kraji. (vlastní zdroj)	66
Obrázek 12 Grafické znázornění připravenosti humanitární pomoci v kraji. (vlastní zdroj)	69

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 SWOT analýza provedená v Auditě národní bezpečnosti (Ministerstvo vnitra ČR, 2016a) (vlastní zpracování)	32
Tabulka 2 Procentuální vyhodnocení přijatých odpovědí dle krajů (vlastní zdroj).....	41
Tabulka 3 SWOT analýza připravenosti ČČK v oblasti vzdělání a přípravy členů	58
Tabulka 4 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro zdravotnickou pomoc (vlastní zdroj).....	60
Tabulka 5 Výsledky dotazníkového řešení zdravotnické pomoci za Jihočeský kraj a počet nepřijatelných rizik (vlastní zdroj).....	62
Tabulka 6 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro poskytování zdravotnické pomoci za všechny kraje, účastněné v dotazníkovém šetření, včetně výsledků dotazníkového řešení (vlastní zdroj).....	63
Tabulka 7 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro evakuaci a týlové zabezpečení (vlastní zdroj).....	64
Tabulka 8 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro evakuaci a týlové zabezpečení za všechny kraje, účastněné v dotazníkovém šetření, včetně výsledků dotazníkového šetření (vlastní zdroj).....	66
Tabulka 9 Dosazení váhy důležitosti daném vybavení pro humanitární pomoc/nouzové přežití (vlastní zdroj).....	67
Tabulka 10 Souhrn výsledků indexu připravenosti pro humanitární pomoc/nouzové přežití za všechny kraje, účastněné v dotazníkovém šetření, včetně výsledků dotazníkového šetření (vlastní zdroj).....	69
Tabulka 11 Příklad modulu výcviku zdravotníků při mimořádných událostech.....	73

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet nepříjemných rizik podle krajů (Hendrych, 2017) (vlastní zpracování).....	34
Graf 2 Znázornění počtu odpovědí, zda OS disponuje humanitární jednotkou (vlastní zdroj)	42
Graf 3 Znázornění počtu odpovědí, zda OS disponuje členy s odborným vzděláním v oblasti zdravotnických služeb (vlastní zdroj)	43
Graf 4 Znázornění odpovědí, kolik členů má OS s odborným vzděláním dle typu vzdělání (vlastní zdroj)	44
Graf 5 Znázornění počtu odpovědí, zda jsou členové připravováni na poskytování první pomoci při mimořádných událostech (vlastní zdroj)	44
Graf 6 Znázornění odpovědí, jaká je minimální časová dotace pro poskytování první pomoci při mimořádných událostech pro členy ČČK (vlastní zdroj)	46
Graf 7 Znázornění odpovědí, kolik je vyškolených členů v oblasti poskytování psychosociální podpory podle typu školení (vlastní zdroj)	47
Graf 8 Znázornění počtu odpovědí, kolik spolků disponuje odborníky v oblasti duševního zdraví (vlastní zdroj)	47
Graf 9 Znázornění odpovědí, počet odborníků na duševní zdraví dle typu vzdělání (vlastní zdroj)	48
Graf 10 Znázornění odpovědí, jaký je minimální časová dotace certifikovaných kurzů, pro členy neposkytující psychosociální podporu (vlastní zdroj)	49
Graf 11 Znázornění odpovědí, jaká je minimální časová dotace certifikovaných kurzů, pro členy poskytující psychosociální podporu při mimořádných událostech (vlastní zdroj)	49
Graf 12 Znázornění počtu odpovědí, zda OS mají pravidelné školení a cvičení v oblasti evakuace osob a týlového zabezpečení	50
Graf 13 Znázornění počtu odpovědí, zda má OS školení a výcvik v oblasti monitoringu při mimořádných událostech	51
Graf 14 Znázornění počtu odpovědí, zda má OS školení BOZP a školení a cvičení zaměřené na techniku a technologie (vlastní zdroj)	52
Graf 15 Znázornění počtu odpovědí, kolik spolků disponuje členy vyškolených v pátrací službě ČČK (vlastní zdroj)	52
Graf 16 Znázornění počtu odpovědí, zda se OS aktivně účastní cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)	53
Graf 17 Znázornění odpovědí, kolikrát do roka se účastní cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)	54
Graf 18 Znázornění odpovědí, jakých aktivit se účastní na cvičení společně s IZS (vlastní zdroj)	54
Graf 19 Znázornění počtu odpovědí, zda IZS poskytuje oblastnímu spolkům školení (vlastní zdroj)	55
Graf 20 Znázornění odpovědí, jaké školení IZS poskytuje oblastním spolkům (vlastní zdroj)	55

Graf 21 Graf výsledku SWOT analýzy pro vzdělání a přípravu členů ČČK (vlastní zdroj)	59
Graf 22 Graf zobrazující množství tří základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)	64
Graf 23 Graf zobrazující množství tří základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)	67
Graf 24 Graf zobrazující množství čtyř základních potřeb s největší vahou důležitosti (vlastní zdroj)	70

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČČK	Český červený kříž
ČK&ČP	Červený kříž a Červený půlměsíc
ČSČK	Československý červený kříž
HJ ČČK	Humanitární jednotka Českého červeného kříže
HZS	Hasičský záchranný sbor
ICRC	International Committee of the Red Cross (Mezinárodní výbor Červeného kříže)
IFRC	International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce)
IZS	Integrovaný záchranný systém
KOPIS HZS	Krajské operační a informační středisko Hasičského záchranného sboru
MHČK	Mezinárodní hnutí Červeného kříže
MS ČČK	Místní skupina Českého červeného kříže
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS ČČK	Oblastní spolek Českého červeného kříže
OVR ČČK	Oblastní výkonná rada Českého červeného kříže
ROS	Regionální operační středisko
TČ	Typový činnost
TU	Typová událost
Ú ČČK	Úřad Českého červeného kříže
ÚKŠ ČČK	Ústřední krizový štáb Českého červeného kříže
ÚKT ČČK	Ústřední krizový tým Českého červeného kříže

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření

Příloha P II: Zdrojový kód indexu připravenosti v ArcGIS

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

05.04.25 21:01

Připravenost Českého červeného kříže na participaci při řešení mimořádných událostí

Připravenost Českého červeného kříže na participaci při řešení mimořádných událostí

Vážené vedení oblastního spolku!

Děkuji, že jste si našli čas na vyplnění dotazníku.

Tento průzkum se zaměřuje na připravenost Českého červeného kříže na řešení mimořádných událostí, s důrazem na vzdělání, výcvik a materiálně-technické zabezpečení. Vaše odpovědi pomohou zhodnotit aktuální stav, identifikovat slabá místa a podpořit další rozvoj ČČK.

Výsledky budou využity nejen k zlepšení činnosti ČČK, ale také jako součást bakalářské práce, která se této problematice věnuje, a pro vytvoření databáze určené k operativnímu využití při mimořádných událostech, která se bude pravidelně aktualizovat. Tato databáze umožní efektivnější nasazení odborně vyškolených členů i dostupného technického vybavení v případě potřeby.

Děkuji za vaši spolupráci a cenné informace!

—

Pokud se vám nahoře zobrazí oznámení o nové verzi dotazníku, prosím, obnovte stránku.

Hlavní otázky jsou uzavřené a mají podobu odpovědí ANO/NE/NEVÍM nebo číselných hodnot.

Výchozí hodnota je '0'. Pokud v dané otázce máte nulový počet, nemusíte nic vyplňovat.

Automaticky je celý dotazník otevřený (šipka v levém sloupci ukazuje dolů).

Povinné otázky jsou označeny červenou hvězdičkou vpravo nahoře u otázky. Pokud na některou otázku zapomenete, dotazník vás před odesláním upozorní.

Bez této úvodní stránky má dotazník celkem tři stránky.

Číselné údaje můžete zadat přímo bez použití šipek.

Identifikace spolku

Oblastní spolek

☐ Beroun	☐ Blansko	☐ Brno
☐ Bruntál	☐ České Budějovice	☐ Český Krumlov
☐ Děčín	☐ Domažlice	☐ Frýdek - Místek
☐ Havlíčkův Brod	☐ Hodonín	☐ Cheb
☐ Chrudim	☐ Jablonec nad Nisou	☐ Jičín
☐ Jindřichův Hradec	☐ Karlovy Vary	☐ Karviná
☐ Kladno	☐ Klatovy	☐ Kolín
☐ Kroměříž	☐ Kutná Hora	☐ Liberec
☐ Litoměřice	☐ Louny	☐ Mělník
☐ Mladá Boleslav	☐ Most	☐ Náchod
☐ Nymburk	☐ Olomouc	☐ Opava
☐ Ostrava	☐ Pardubice	☐ Pelhřimov
☐ Písek	☐ Plzeň	☐ Praha 1
☐ Praha 7	☐ Praha 9	☐ Prachatice
☐ Příbram	☐ Rakovník	☐ Rychnov nad Kněžnou
☐ Semily	☐ Strakonice	☐ Svitavy
☐ Šumperk	☐ Tábor	☐ Tachov
☐ Teplice	☐ Trutnov	☐ Třebíč
☐ Uherské Hradiště	☐ Ústí nad Orlicí	☐ Vsetín
☐ Vyškov	☐ Zlín	☐ Znojmo
☐ Žďár nad Sázavou		

Kraj

☐ Hlavní město Praha	☐ Jihočeský kraj	☐ Jihomoravský kraj
☐ Karlovarský kraj	☐ Královéhradecký kraj	☐ Liberecký kraj
☐ Moravskoslezský kraj	☐ Olomoucký kraj	☐ Pardubický kraj
☐ Plzeňský kraj	☐ Středočeský kraj	☐ Ústecký kraj
☐ Kraj Vysočina	☐ Zlínský kraj	

Má Váš OS humanitární jednotku?

- ☐ Ano
 ☐ Ne
 ☐ Nevím

Kolik členů má Vaše humanitární jednotka?

Vzdělání a výcvik

» Zdravotnická činnost - odborná způsobilost

Má Vaš OS členy s odborným vzděláním ve zdravotnických službách? *

Způsobilost k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče, nikoli na kurzy první pomoci a další vzdělávání v této oblasti.

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Kolik Vašich členů mají odborné vzdělání ve zdravotnických službách? *

Typy vzdělání v oblasti zdravotnictví *

☐ Obvodní lékař ☐ Lékař (chirurg, neurolog, kardiolog apod.) ☐ Praktická a všeobecná sestra
☐ Zdravotnický záchranář ☐ Zdravotnický asistent ☐ Porodní asistentka
☐ Fyzioterapeut ☐ Farmaceutický asistent ☐ Pediatr
☐ Další, jiné

Jaké další/jiné odborné vzdělání mají Vaši členové?

Každé na nový řádek (Enter).

Zde můžete napsat počty členů v jednotlivých odbornostech

Každé na nový řádek (Enter).

» » Zdravotnická činnost - oblast první pomoci

Jsou Vaši členové připravováni na poskytování první pomoci (PP) při mimořádných událostech (MU)? *

Nejsou zde myšleni členové s odborným vzděláním. Výcvik a školení probíhá pod dohledem odborníka v oblasti zdravotnických služeb nebo zdravotnického instruktora.

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Kolik členů prochází touto přípravou? *

Jaká je celková (orientační) roční časová dotace (v hodinách) této přípravy? *

Zadejte časovou dotaci pouze části školení a cvičení týkající se PP.

Jaká je minimální povinná časová dotace certifikovaných kurzů, pro Vaše členy určených pro MU poskytující PP? *

Všichni členové určení pro MU, nikoli pouze ze „zdravotnické sekce/družstva“. Interní nastavení nebo dle zvyklostí.

☐ Méně jak 8 hodin (Základy první pomoci) ☐ 8 až 39 hodin (Základy první pomoci + rozšiřující kurzy) ☐ 40 až 69 hodin (ZZA a případně rozšiřující kurzy)
☐ více jak 70 hodin (Zdravotnický instruktor, Člen první pomoci a případně další rozšiřující kurzy) ☐ Žádná

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se výcviku a vzdělání ve zdravotnické činnosti?

» Psychosociální podpora

Kolik členů Vašeho OS je vyškolen v první psychické pomoci (PPP) nebo psychosociální podpoře (PSP)?

0

Kolik členů Vašeho OS je vyškolen v krizové intervenci (KI, více jak 90 hodinový výcvik)?

0

Kolik členů Vašeho OS je vyškolen v PEER podpoře (PEER, více jak 90 hodinový výcvik)?

0

Kolik členů Vašeho OS je vyškolen v supervizi?

0

Má Váš OS členy s odborným vzděláním v oblasti duševního zdraví?

Psychologie, psychiatrie apod.

☐ Ano

☐ Ne

☐ Nevím

Kolik členů má toto vzdělání?

Typy vzdělání v oblasti duševního zdraví

☐ Psycholog, klinický psycholog

☐ Psychiatr

☐ Psychoterapeut

☐ Speciální pedagog

☐ Sociální pracovník

☐ Další, jiné

Zde můžete napsat počty členů v jednotlivých odbornostech

Každé na nový řádek (Enter).

Jaké další/jiné vzdělání a odbornost disponují Vaši členové v oblasti duševního zdraví?

Každé na nový řádek (Enter).

Jaká je minimální povinná časová dotace certifikovaných kurzů, pro Vaše členy určených pro MU?

Všichni členové určení pro MU, nikoli pouze z „psychosociální sekce/družstva“. Interní nastavení nebo dle zvyklostí.

☐ Méně jak 16 hodin (Úvod do PSP)

☐ 16 až 49 hodin (Základy PSP, Rozšiřující kurz PSP, První psychická pomoc)

☐ Více jak 50 hodin (Krizová intervence, Základy KI a další rozšiřující kurzy)

☐ Žádná

Jaká je minimální povinná časová dotace certifikovaných kurzů, pro Vaše členy určených pro MU, poskytující PSP? *

Členové určené pro poskytování PSP (psychosociální sekce/družstvo). Interní nastavení nebo dle zvyklostí.

- ☐ Méně jak 16 hodin (Úvod do PSP)
- ☐ 16 až 49 hodin (Základy PSP, Rozšiřující kurz PSP, První psychická pomoc)
- ☐ Více jak 50 hodin (Krizová intervence, Základy KI a další rozšiřující kurzy)
- ☐ Žádná

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se výcviku a vzdělání v psychosociální podpoře?

» Odborná příprava

Prochází Vaši členové pravidelně výcvikem nebo školením zaměřené na evakuaci osob? *

Zajišťování evakuačních a přijímacích středisek, asistence při evakuaci osob ze zasažené oblasti. Pravidelností se myslí alespoň 1x za rok

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Jaká je celková (orientační) roční časová dotace (v hodinách) této přípravy (EVA)? *

Prochází Vaši členové pravidelně výcvikem nebo školením zaměřené na zajištění týlového zabezpečení pro zasahující složky a zasažené osoby? *

Výdej stravy, potravinová bezpečnost apod. Pravidelností se myslí alespoň 1x za rok

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Jaká je celková (orientační) roční časová dotace (v hodinách) této přípravy (Týl)? *

Jsou Vaši členové vyškoleni v oblasti pátrací služby ČČK? *

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Kolik členů máte vyškoleny v pátrací službě ČČK? *

Jsou Vaši členové pravidelně cvičeni a školeni v oblasti BOZP při reakci na MU? *

Pravidelností se myslí alespoň 1x za rok

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Prochází Vaši členové pravidelně výcvikem nebo školením zaměřené na monitoring při MU? *

- ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Jaká je celková (orientační) roční časová dotace (v hodinách) této přípravy (Monitoring)? *

Prochází Vaši členové pravidelně výcvikem nebo školením zaměřené na techniku a technologii, používanou při MU? *

Radiokomunikace, práce s radiostanicemi, elektrocentrály, Starlink, GINA apod.

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Jaká je celková (orientační) roční časová dotace (v hodinách) této přípravy (Technika)? *

Vyberte v jaké technice a technologii probíhá výcvik *

☐ Radiokomunikace, práce s radiostanicemi	☐ Elektrocentrály, nabíjecí stanice	☐ Starlink
☐ GINA	☐ Softwarové vybavení (práce s databázemi, Excel, Google, GIS a další)	☐ Hardwarové vybavení (Počítače, tablety apod)
☐ Přepravní prostředky (dopravní výchova)	☐ Logistika, skladové hospodářství, bezpečnost ve skladech apod.	☐ Další, jiné

Jaký další/jiný výcvik v oblasti techniky a technologii provádíte? *

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se výcviku a vzdělání v odborné činnosti?

» Spolupráce s IZS

Účastní se Vaši členové cvičení společně se složkami IZS? *

Míní se zde aktivní zapojení do cvičení, při němž členové poskytují služby ČČK (zdravotnické, záchranné nebo humanitární služby, evakuaci osob nebo zřízení evakuačních středisek atd.). Nemíní se zde zajišťování figurace, maskování nebo stravy pro složky zúčastněné na cvičení. „ANO“ zaklikněte pouze v případě, že se cvičení účastníte pravidelně, tedy každý rok nebo jednou za dva roky.

☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím

Kolikrát do roka se těchto cvičení účastníte? *

Vyberte, do jakých aktivit jste při cvičení zahrnuti *

☐ Zdravotnická pomoc (PP)	☐ Zdravotnická pomoc (odborná)	☐ Psychosociální podpora (PPP, PSP)
☐ Psychosociální podpora (KI, PEER)	☐ Odborná psychologická pomoc	☐ Záchranné práce v terénu
☐ Poskytování humanitární pomoci (sběr, rozdělení nebo distribuce humanitárního materiálu)	☐ Zřízení nebo asistence na evakuačních nebo příjímácích střediscích, nouzové ubytování	☐ Monitoring
☐ Krizové a operační řízení	☐ Další, jiné	

Napište jakých dalších/jiných činností se účastníte

Každé na nový řádek (Enter).

Poskytují hlavní složky IZS odborné školení pro Vaše členy? *

☐

Ano

☐

Ne

☐

Nevím

Vyberte školení které Vám IZS poskytuje *

☐

BOZP

☐

Evakuace osob

☐

Typové činnosti IZS

☐

Zdravotnické služby

☐

Psychosociální podpora

☐Práce s technikou a
technologiemi☐

Monitoring

☐

Další, jiné

Napište jaké další/jiné školení Vám poskytují

Každé na nový řádek (Enter).

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se výcviku a vzdělání s/od IZS?

Materiálně-technické zabezpečení

» Skladovací prostory a logistika

Je ve vašem kraji zřízen pohotovostní sklad? *

☐

Ano

☐

Ne

☐

Nevím

Má Váš OS přístup k tomuto skladu po celý rok? *

☐

Ano

☐

Ne

☐

Nevím

Spravujete tento sklad? *

☐

Ano

☐

Ne

Ve kterém městě se sklad nachází? *

Vyberte přibližnou plochu skladovacích prostorů pohotovostního skladu *

☐Do 20 m² (skladovací místnost,
běžná garáž)☐20 - 200 m² (větší garáž, malá
skladovací hala)☐200 - 2 000 m² (samostatná
skladovací hala, logistické
centrum)☐Více jak 2 000 m² (průmyslové
sklady, distribuční centra)

Má Váš OS vlastní skladovací prostory? *

☐

Ano

☐

Ne

☐

Nevím

Vyberte přibližnou plochu skladovacích prostorů *

- ☐ Do 20 m² (skladovací místnost, běžná garáž)
 ☐ 20 - 200 m² (větší garáž, malá skladovací hala)
 ☐ 200 - 2 000 m² (samostatná skladovací hala, logistické centrum)

☐ Více jak 2 000 m² (průmyslové sklady, distribuční centra)

Ve kterém městě se sklad nachází? *

» » Disponuje Váš OS některým z následujících dopravních prostředků? Pokud ano, uveďte počet

Vozidla určena pro přepravu pevného materiálu a palet. Nemíní se zde tedy cisterny, sanitky, vozidla na sypký materiál apod.

Lehká nákladní vozidla do 3,5 tuny (dodávky, pick-upy atd.) *

0

Střední nákladní vozidla 3,5 - 12 tun (menší nákladní vozidla) *

0

Těžká nákladní vozidla nad 12 tun (kamiony, tahače vč. přívěsu) *

0

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající skladování a logistiky?

» Zdravotnická pomoc

» » Pokud máte k dispozici některé z následujících vybavení, uveďte jejich počet (MED)

Stany nebo přístřešky pro zřízení stanoviště první pomoci *

0

Lehátka pro zraněné osoby *

0

Nosítka pro přesun raněných osob *

0

Vozidla pro přepravu raněných a nemocných osob *

0

Vozidlo rychlé zdravotnické záchranné služby *

0

Velkokapacitní stany pro zřízení polní nemocnice (větší počet lůžek, ošetřovna, možnost vytápění, klimatizace, zapojení elektrické sítě, modulární systém apod.) *

0

Disponujete specializovaným zdravotnickým vybavením určeným pro profesionální lékaře nebo záchranáře? *

☐

Ano

☐

Ne

☐

Nevím

Pokud ano, vyberte, které z následujícího vybavení máte k dispozici. *

☐

Defibrilátor s rozšířenými funkcemi - s možností monitorování EKG, kapnografie, defibrilace, kardiostimulace a jiné

☐

Přenosný monitor vitálních funkcí - EKG, NIBP a jiné

☐

Infuzní a dávkovací pumpy

☐

Kompaktní ultrazvuk pro akutní diagnostiku

☐

Intubační sety

☐

Sada pro hrudní punkci - dekompresní jehly, drenážní systém a jiné

☐

Sada pro podávání akutní medikace - adrenalin, amiodaron, midazolam, ketamin, fentanyl, tranexamic acid a jiné

☐

Antidotové sety - Hydroxokobalamin (Cyanokit) pro otravy kyanidy, Naloxon pro předávkování opioidy a jiné

☐

Sada pro řízenou sedaci a analgosedaci - midazolam, propofol, esketamin

☐

Polní porodnický set

☐

Případně další

Uveďte jaké další

Každé na nový řádek (Enter).

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se zdravotnické pomoci?

» Evakuace

» » Pokud máte k dispozici některé z následujících vybavení, uveďte jejich počet (EVA)

Velkokapacitní stan pro evakuované osoby (více jak 15 osob)

0

Generátor elektrické energie (elektrocentrála, výkon vyšší jak 5kW)

0

Lůžka pro evakuované osoby

0

Vytápění do evakuačního stanu

0

Klimatizace do evakuačního stanu

0

Vozidla pro přepravu evakuovaných (více jak 9 místné (včetně))

0

Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se evakuace?

» Týlové zabezpečení

Pro kolik osob jste schopni zajistit teplou nebo studenou stravu na dobu 24 hodin	Pro kolik osob jste schopni zajistit teplé a studené nápoje na dobu 24 hodin
0	0
Disponuje Váš OS vybavením pro přípravu teplých jídel na místě MU (případně EVA)?	
☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím	
Disponuje Váš OS vybavením pro přípravu teplých nápojů na místě MU (případně EVA)?	
☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím	
Disponuje Váš OS velkoobjemovými nádobami na pitnou vodu 1000L?	
☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím	
Disponuje Váš OS mobilními sociálními zařízení?	
☐ WC ☐ Sprchy ☐ Sprchy i WC ☐ Ne ☐ Nevím	
Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se týlového zabezpečení?	

» Zásoby pro humanitární pomoc

» » Disponujete některým z následujících humanitárních potřeb. Pokud ano napište pro kolik osob na 24 hodin

Pitná voda <i>Počítejte 3 l na osobu/den</i>	Trvanlivé potraviny <i>Počítejte 3 porce na osobu/den</i>	Hygienické potřeby	Oblečení, obuv
0	0	0	0
Pleny pro děti a inkontinentní osoby	Deky přikrývky, spacáky	Přenosné vařiče	Rodinné stany <i>Stany pro 2 a více osob. Nepočítají se zde velkokapacitní nafukovací nebo nůžkové stany</i>
0	0	0	0
Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se zásob pro humanitární pomoc?			

» Další technické vybavení

Přenosné osvětlení (venkovní i vnitřní) 0	Starlink 0	Notebooky 0	Tablety 0
Mobilní telefony 0	Vysokozdvížné vozíky 0	Paletové vozíky 0	Lodní kontejner 0
Čerpadla (čerpadla na odčerpání vody, kalové čerpadlo) 0	Invalidní vozíky 0	Elektrocentrály do 5kW 0	Radiostanice 0
Máte nasmlouvané partnery pro zajištění dalšího vybavení? <i>Přeprava, zajištění stravy, IT vybavení apod.</i> ☐ Ano ☐ Ne ☐ Nevím			
Pokud ano, můžete napsat na jaké vybavení? <i>Každé na nový řádek (Enter).</i>			
Zde můžete doplnit další vybavení kterým disponujete. Uveďte i počty <i>Každé vybavení na nový řádek (Enter). Nabíjecí stanice, vařiče, zdravotnický materiál atd.</i>			
Zde můžete doplnit další specifické nebo speciální vybavení kterým disponujete. Uveďte i počty <i>Každé vybavení na nový řádek (Enter). Čluny, drony, čtyřkolky atd.</i>			
Máte nápady na zlepšení? Případě nějaké připomínky týkající se technického vybavení?			

PŘÍLOHA P II: ZDROJOVÝ KÓD INDEXU PŘIPRAVENOSTI V ARCGIS

```
// Hodnoty vybavení z atributové tabulky
var stany =
  $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_Stany_nebo_přístřešky_pro_zřízení_
    stanoviště_první_pomoci']
var lehatka =
  $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_Lehátka_pro_zraněné_osoby']
var nositka =
  $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_Nositka_pro_přesun_raněných_osob']
var vozidla_DRNR =
  $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_Vozidla_pro_přepravu_raněných_a_ne
    mocných_osob']
var stany_polni = $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_F1_1']
var vozidla_RZP =
  $feature['BP_pripravenost_MED.SUM_Vozidlo_rychlé_zdravotnické_záchra
    nné_služby']

// Váhy důležitosti (můžeš upravit podle potřeby)
var w_stany = 0.25
var w_lehatka = 0.35
var w_nositka = 0.2
var w_DRNR = 0.05
var w_polni = 0.05
var w_RZP = 0.05

// Počet nepříjemných rizik
var rizika = $feature['MED.Neprijatelne_rizika']

// Podmínka pro dělení nulou
if (rizika == 0) {
  return Null // nebo jiná hodnota jako třeba -1 nebo "N/A"
}

// Výpočet indexu
var suma = (stany * w_stany) +
  (lehatka * w_lehatka) +
  (nositka * w_nositka) +
  (vozidla_DRNR * w_DRNR) +
  (stany_polni * w_polni) +
  (vozidla_RZP * w_RZP)
```

```
var index_pripravenosti = suma / rizika
```

```
return Round(index_pripravenosti, 2) // zaokrouhlení na 2 desetinná  
místa
```